

**T.C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
İL TARIM VE ORMAN
MÜDÜRLÜĞÜ**

**AVIANINFLUENZA (KUŞ GRİBİ) ACİL
EYLEM PLANI**

2019

Kütahya Yolu Üzeri Sazova Mevki
Telefon: (0222)310 17 17

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Veteriner Hekim E.S.ÖZKÜTÜK
Belgegeçer: (0222) 2302768 Dahili Telefon: 617

GENELGE

Basbakanlıktan :

Konu : Kanatlı Hayvanlarda Görülen Kus Gribi Salgını Konusunda Yapılması Gereken Hazırlıklar

GENELGE
2010/21

Kanatlı hayvanlarda görülen Avian Influenza (Kus Gribi) hastalığı, insan ve hayvan sağlığına olan olumsuz etkileri yanında ekonomik boyutları da dikkate alındığında mücadele edilmesi gereken önemli bir hastalıktır. Hastalıkla etkin bir şekilde mücadele edilebilmesi, Tarım ve Köyisleri Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının yanı sıra, görev alanlarına giren konularda diğer kamu kurum ve kuruluşlarının da destek vermesine bağlı bulunmaktadır. Olası bir salgın durumuna hazırlıklı olunması, salgın esnasında ve sonrasında etkin müdahale sağlanması için kamu kurum ve kuruluşlarınca alınması gereken tedbirler aşağıda belirtilmiştir.

1 - Avian Influenza hastalığı ile mücadele konusunda ulusal önlemlerin tanımlanarak herhangi bir salgın karşısında uygulanması amacıyla, Tarım ve Köyisleri Bakanlığı tarafından hazırlanan "Avian Influenza Hastalığı Acil Eylem Planı" internet ortamında www.kkgm.gov.tr adresinde yayınlanmıştır.

2 - Acil Eylem Planında öngörülen ihbarı mecburi Avian Influenza salgınının ortaya çıkması durumunda hızlı ve etkin bir şekilde salgının ortadan kaldırılması için gerekli bütün imkanlar, ekipman, personel ve diğer malzemeye söz konusu planda belirtildiği şekilde erişim sağlanacaktır.

3 - Bu kapsamda, planın uygulanması konusunda Tarım ve Köyisleri Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatınca ihtiyaç duyulacak her türlü katkı ve destek, konu ile ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından ivedilikle sağlanacaktır.

4 - "Avian Influenza Hastalığı Acil Eylem Planı" doğrultusunda Tarım ve Köyisleri Bakanlığı İl Müdürlükleri tarafından tüm kamu kurum ve kuruluşları ile koordinasyon içerisinde "İl Avian Influenza Hastalığı Acil Eylem Planı" hazırlanacaktır. Bu planlarda, olası bir salgın durumunda illerde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının görevleri belirtilecektir. Söz konusu planların hazırlanması, uygulanması ve görevlerin yerine getirilmesi konusunda ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyon valilikler tarafından sağlanacaktır.

5 - İl Avian Influenza Hastalığı Acil Eylem Planlarının, Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2006/23 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile duyurulan "Ulusal Pandemi Planı" doğrultusunda İl Sağlık Müdürlüklerince hazırlanmış olan "İl Pandemi Planları" ile uyumlu olması sağlanacaktır.

6 - "İl Avian Influenza Hastalığı Acil Eylem Planı"nda, olası bir salgın durumunda görevlendirilecek personel ile gerekli ekipmanlar belirlenecektir. Hizmetlerin aksamadan yürütülmesi için, bütün kamu kurum ve kuruluşları tüm personelin görev tanımını yaparak görevde kalması gerekenlerin sayısını ve kritik düzeydeki personeli belirleyecekler, muhtemel bir salgın anında kamu hizmetlerinde herhangi bir aksaklığa yol açmayacak şekilde gerekli tedbirleri alacaklardır.

7 - "Avian İnfluenza Hastalığı Acil Eylem Planı" doğrultusunda, salgın durumunda merkezde Ulusal Hastalık Kriz Merkezi (UHKM) ve il merkezlerinde Yerel Hastalık Kriz Merkezleri (YHKM) devreye girecek ve kriz yönetimi başlatılacaktır.

8 - Bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bilgilendirilmesi amacıyla, merkezde Tarım ve Köyisleri Bakanlığı, illerde ise valiliklerin koordinasyonunda Tarım ve Köyisleri Bakanlığı İl Müdürlükleri tarafından bilgilendirme ve işbirliği toplantıları düzenlenecek, uygulamalar Tarım ve Köyisleri Bakanlığı tarafından yakından takip edilecektir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Ekler Listesi	3
Kısaltmalar	4
İl Acil Eylem Planlama Komitesi	5
Giriş	6
Amaç ve Hedefler	7
1. Yasal Yetki	8
2. Mali Hükümler	9
3. Komuta Zinciri	10
4. Yerel Hastalık Kriz Merkezi	11-16
5. Yerel Uzman Grubu	16
6. Uygulama Kılavuzu	17-40
7. Eğitim	41
8. Hastalık Bilinci ve Halkla İlişkiler	42
9. Ekler	43-87

EKLER LİSTESİ

K NO		SAYFA
1	: <u>YHKM'nin adresi</u>	43
2	: <u>İlçe Müdürleri ve İlçe Veteriner Hekimleri Listesi</u>	44
3	: <u>Komuta Zinciri</u>	50
4	: <u>Eskişehir İl Haritası</u>	51
5	: <u>YHKM Asil Üyeleri</u>	52
6	: <u>İl Yönetimi İletişim Listesi</u>	53-54
7	: <u>İlde Faaliyet Gösteren Kanatlı Kesimhaneleri ve İmha Yerleri</u>	55
8	: <u>Resmi Veteriner Hekim Ekipman Listesi</u>	56
9	: <u>Hastalık Öncesi ve Hastalık Sonrası Görevliler Listesi</u>	57-65
10	: <u>Sulak Alanlar Listesi</u>	66
11	: <u>Göçmen Kuş Rotası Haritası</u>	67
12	: <u>Yerel Uzman Grubu Üyeleri Listesi</u>	68
13	: <u>El Koyma Tutanağı Örneği</u>	69
14	: <u>Taahhüt Beyanı Örneği</u>	71
15	: <u>Epidemiyolojik Araştırma Formu</u>	72-82
16	: <u>Örneklerin Toplanması ve İşlenmesi</u>	83
17	: <u>Marazi Madde Gönderme Protokolü</u>	84
18	: <u>Malzeme Listesi</u>	85
19	: <u>İlçeler Bazında Köy/Ticari İşletmeler Kanatlı Hayvan Mevcutları</u>	86-87

KISALTMALAR

AI	Avian Influenza
VKE	Veteriner Kontrol Enstitüsü
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
EB	Enfekte Mekanlar
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
GB	Gözetim Bölgesi
HSYSÜŞ	Hayvan Sağlığı Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şubesi
VHBSGYK	Veteriner Hizmetleri Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu
İMHHBİY	İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik
BHHMUGHİY	Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları İle Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik
HTB	Hastalık Temas Mekanları
KIB	GB ve KB yi Kapsayan Alan
GKGM	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
KB	Koruma Bölgesi
LV	Laboratuvar Veteriner Hekimi
MVKE	Merkez Veteriner Kontrol Enstitüsü
RVH	Resmi Veteriner Hekim
SKN	Sınır Kontrol Noktası
ŞB	Şüpheli Bölgeler
TOBİM	Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlüğü
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
UHKM	Ulusal Hastalık Kriz Merkezi
URL	Ulusal Referans Laboratuvarı
OB	Operasyon Birimi
YHKM	Yerel Hastalık Kriz Merkezi
YPAI	Yüksek Patojenik Avian Influenza

ESKİŞEHİR İLİ ACİL EYLEM PLANLAMA KOMİTESİ

Bekir Şahin TÜTÜNCÜ

Vali Yardımcısı (Komite Başkanı)

İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

Dr. Emine SEVER

Kemal ÇEVİK

Ali KAYA

Eşref Selçuk ÖZKÜTÜK

Vahit KUTLAR

İl Müdürü

İl Müdür Yrd.

Hay.Sağ.Yet. ve Su Ür. Şb. Müd.V.

Veteriner Hekim (İl Koordinatörü)

Veteriner Hekim (İl Koordinatör Yardımcısı)

ESKİŞEHİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Yılmaz BÜYÜKERŞEN

Aykut HAMZAÇEBİ

Belediye Başkanı

Belediye Zabıtası Dairesi Başkanı

İL JANDARMA ALAY KOMUTANI

İlhan ŞEN

Jandarma Albay

İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ

Engin DİNÇ

İl Emniyet Müdürü

İL DEFTERDARLIĞI

Rahim TAŞ

Defterdar V.

İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

Doç Dr. Uğur BİLGE

İl Sağlık Müdürü

İL HALK SAĞLIĞI MÜDÜRLÜĞÜ

Dr. Aslı Melek ZEYTİN

Gökhan ÖZBOZ

Halk Sağlığı Başkanı

Bulaşıcı Hastalıklar ve Kontrol Programları Birim

Başk. Yrd.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

Habib BULGUROĞLU

İl Müdürü

Süleyman BULUŞAN

Tepebaşı Ziraat Odası Başkanı

Hüseyin ŞEN

Odunpazarı Ziraat Odası Başkanı

VETERİNER HEKİMLER ODASI TEMSİLCİSİ

Mehmet KIZILINLER

TAVUK VEBASI (AVIAN INFLUENZA) ESKİŞEHİR ACİL EYLEM PLANI GİRİŞ

Bilindiği üzere hayvanlardan insanlara bulaşan hastalıklara zoonoz hastalıklar denir. Hayvanlardan insanlara iki yüzün üzerinde hastalık bulaşmaktadır. Bunlardan bir tanesi de Kuş Gribi diye bildiğimiz Avian Influenza (Tavuk Vebası) hastalığıdır. 100 yıldan beri tavuklarda görülen bu hastalık 1997 yılından itibaren dünyanın muhtelif ülkelerinde insanlara bulaşma özelliği göstermiştir. Ülkemiz göçmen kuşların göç yolları üzerinde bulunması nedeniyle sürekli olarak hastalık bulaşma riskiyle karşı karşıyadır. Hastalık ülkemizde ilk olarak Ekim 2005 tarihinde Balıkesir İli Manyas İlçesi Kızıksa Beldesinde ortaya çıkmış, Ocak 2006 tarihinden itibaren muhtelif illerde görülmüştür.

Hastalık etkeni virüs, göçmen kuşlarla, özellikle yaban ördekleriyle köy tavuklarına veya açıkta beslenen kanatlı hayvanlara bulaşmaktadır. Kuş gribinin görülme riskini arttıran en önemli etmen açıkta yapılan kanatlı yetiştiriciliğidir. Ülkemizin sosyo-ekonomik yapısı ve alışkanlıkları nedeniyle köy tavukçuluğu yaygın şekilde yapılmaktadır. Bu nedenle kuş gribi vakaları yayılma eğilimi göstermektedir. Hastalığın hayvandan insana bulaşması; enfekte canlılarla aynı ortamı paylaşmak, hasta hayvanın ağız, burun akıntıları ve dışkısı ile temas etmekle olmaktadır. İnsandaki hastalık belirtisi 38 dereceyi geçen yüksek ateş, solunum yolu enfeksiyonu ve yaygın kas ağrısıdır. Tavuk ve tavuk ürünlerinin iyi pişirilerek yenilmesinde yarar bulunmaktadır.

Hastalık nedeniyle tüketimin düşmesi ve ihracatın tamamen durmasıyla sektör ekonomik sıkıntıya girmiştir. Ayrıca diğer sektörler de dolaylı yönden olumsuz etkilenmektedir. Hastalık çıkmadan gerekli önlemleri almak, çıkması durumunda sorumluluk bilinciyle hızlı hareket ederek, hastalığı kontrol etmek ve yok etmek için gerekli önlemleri hayata geçirmek zorundayız.

AMAÇ VE HEDEFLER

Bu acil eylem planı, Avian Influenza (AI) hastalığı ile ilgili yüksek düzeyde bilinç ve hazırlığın idamesi ve çevresel korumanın sağlanması için gerekli yerel önlemleri tanımlamak ve herhangi bir AI salgını karşısında uygulamak için hazırlanmıştır.

Avian Influenza (Tavuk Vebası) hastalığına karşı Acil Eylem Planlamasının amacı; İlimizdeki tüm kişi, kurum ve kuruluşların Avian Influenza (Tavuk Vebası) hastalığını tanımaları ve sorumluluklarını yerine getirmek üzere hazırlık yapmalarına yardımcı olacak bilgi ve çerçeveyi sağlamaktır. Planlama, zoonoz (Hayvandan insana bulaşan) hastalık olan AI (Tavuk Vebası) insanlara bulaşmasını azaltabilir, kamu hizmetlerinin sürekliliğini sağlayabilir ve AI salgınının ekonomik ve sosyal yükünü azaltır.

Acil eylem planı ile herhangi bir insan veya hayvan AI salgınının ortaya çıkması durumunda hızlı ve etkin bir şekilde ortadan kaldırılması için gerekli bütün imkanlar, ekipman, personel ve diğer malzemeye uygun erişim sağlanacak, gerektiğinde kamu ve özel kurumların da işbirliği ile etkin bir mücadele programı yapılacaktır.

Bu kapsamda Acil Eylem Planında İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, İl Halk Sağlığı Müdürlüğü, Mahalli İdareler ve güvenlik birimlerince hastalık öncesi ve hastalık çıktıktan sonra neler yapılacağı özetle belirlenmiştir. Burada amaç; konuyla ilgili bir çok kamu ve özel sektör kademesinden uzmanın işin içinde olması demektir. Halkın katılımı ise, yerel bilgilerin ve kaynakların en verimli şekilde kullanılması anlamına gelir. Bu, insanların işi sahiplenmelerini ve koruyucu önlemlere uymaları için gelişmiş yöntemdir.

1. YASAL YETKİ

Tavuk Vebasının (AI) kontrolü için yasal yetkiler aşağıda belirtilen mevzuatta yer almaktadır

- 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu (VHBSGYK, 13.06.2010 tarih ve 27610 Sayılı Resmi Gazete)
- İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelik (İMHHBİY 22.01.2012 tarih ve 27823 sayılı Resmi Gazete)
- Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları ile Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmelik (BHHMUGHİY, 20.01.2012 tarih ve 28179 sayılı Resmi Gazete)
- Avian influenza Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği (10.04.2008 tarih ve 26843 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Avian Influenza (AI) Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Talimatnamesi
- GKGM 2019/01 no’lu Hayvan Hastalıkları ile Mücadele ve Hay. Hark. leri Kont. Genelgesi
- 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu
- 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu
- 663 Karar Sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

1.1. AI İhbarı

5996 sayılı VHBSGYK ’nun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasında “Bir yerde bulaşıcı hayvan hastalığı ya da sebebi belli olmayan hayvan ölümlerinden haberdar olan ilgililer, durumu Bakanlığa ihbar etmekle yükümlüdür” denilmektedir. Bir hastalığın ihbarı ile ilgili ayrıntılı kurallar İMHHBİY’ in 5. maddesinde açıklanmıştır.

1.2. Salgın bölgesinde alınacak genel önlemler

- Kordon ve karantina
- Hareketlerin kontrolü
- Hayvanların öldürülmesi ve imhası
- Temizlik ve dezenfeksiyon
- VHBSGYK ’nun 4. maddesinin (1.) fıkrasının b) bendi ve BHHMUGHİY’ nin 5.-29. maddeleri, salgın bölgesinde gerekli önlemleri almak için yasal dayanak oluşturmaktadır.
- VHBSGYK ’nun 4. maddesinin (1.) fıkrasının b) bendi, hastalığın kontrol altına alınması için şüpheli mekanların çevresinde kordon oluşturulması ve hastalığı kordon dışına yayabilecek insan hareketlerinin kısıtlanması veya yasaklanması, hayvan ve hayvansal ürünler, yem, alet, ekipman ve diğer maddelerin hareketlerinin kısıtlanması için yasal dayanak sağlamaktadır.

1.3. Tazminat

5996 sayılı Kanununun Madde 5 (1)'e göre hastalık nedeniyle imha edilen hayvansal ürünlerin, yem, madde ve malzemelerin bedelleri ile imha, nakliye ve dezenfeksiyon masrafları Bakanlık tarafından sahiplerine tazminat olarak ödenir. Tazminatlar, 2005 yılında "2005/8503 sayılı Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Karar"da 2005/9487 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişiklik yapılan, Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Karar'ın 2 inci maddesine (m) bendinden sonra gelmek üzere (n) bendi olarak "Tavuk vebası hastalığına karşı itlaf edilecek hayvan ve imha edilecek hayvan maddeleri için tazminat ödenmesi yapılır." hükmü eklenmiş ve bu çerçevede çıkartılan 2005/47 no'lu Tazminat Uygulama Tebliği yayımlanmıştır.

1.4. Diğer Kurumların Desteği

5996 sayılı VHBSGYK Madde 4 (5)'e göre Bakanlık, Sağlık Bakanlığı ve konu ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, işbirliği içerisinde, insan ve hayvan sağlığını korumak amacıyla, belirlenen zoonoz hastalık ve zoonotik etkenler ile antimikrobiyal direncin izlenmesi veya gıda yoluyla bulaşan zoonoz hastalıkların araştırılması için epidemiyolojik incelemeler yapılmasını, izleme planlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlar. Madde 4 (8)'e göre belediyeler, hayvan hastalıkları ile mücadele ve kontrollerde Bakanlığa yardımcı olmakla yükümlüdür. (3) Madde 43 (3) İçişleri Bakanlığı hayvan hastalıkları ve bitki hastalık ve zararlıları ile mücadelede Bakanlığa yardımcı olur.

1. MALİ HÜKÜMLER

1.1. Personel ve seyahat giderleri Hayvan Hastalıkları Mücadele Programı bütçesinden ve Hayvan Hastalıkları Acil Fonundan karşılanacaktır.

1.2. Ekipman Hastalık çıkışı öncesinde (stok) ve sonrasında ekipman maliyetleri Hayvan Hastalıkları Mücadele Programı bütçesinden karşılanacaktır. Bu amaçla mevcut stok ekipman malzeme miktarı listesi EK-20 de yer almaktadır.

1.3. Kesim, karkasların ve bulaşmaya maruz kalmış (kirlenmiş) malzemenin imhası, sanitasyon
Bu maliyetler Hayvan Hastalıkları Mücadele Programı bütçesinden karşılanacaktır.

1.4. Acil Aşılama

Acil aşılama maliyetleri Hayvan Hastalıkları Mücadele Programı ve Hayvan Hastalıkları Acil Fonu bütçesinden karşılanır.

3- KOMUTA ZİNCİRİ

3.1. NAI'nin kontrolünden TOB sorumludur. TOB, NAI'nin kontrol stratejilerinin yönetimi için GKGM'ne yetki verir.

3.2. GKGM, AI acil eylem planını Ulusal Hastalık Kriz Merkezi'nde (UHKM) görevli memurun yetkisine devretmiştir. (merkezin isim ve adresi **EK-1**'de verilmiştir). NAI şüphesi ya da salgını

durumunda bu merkez GKGM' nin genel yönetimi altında ulusal stratejiyi koordine eder. UHKM müdürü Yerel Hastalık Kriz Merkezlerinin (YHKM) acil hastalık stratejilerini yönetmekle sorumludur. 81 il'de Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlüğü (TOBİM) kendi bölgelerinde AI kontrol tedbirlerini almakla sorumludur.

3.3. Hastalığın teşhisinden sorumlu 8 adet Bölge Veteriner Kontrol Enstitüsü mevcuttur. (Adana, Bornova, Elazığ, Etlik, Erzurum, Konya, Samsun ve Pendik)

3.4. Bornova Veteriner Kontrol Enstitüsü, Bakanlık tarafından AI hastalığının teşhisinde Ulusal Referans Laboratuvarı olarak belirlenmiştir.

3.5. AI' nin İl kontrolünden Eskişehir Valiliği sorumludur. Eskişehir Valiliği, AI' nin kontrol stratejilerinin yönetimi için Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü (TOBİM)'ne yetki verir. Gerekli görülmesi durumunda İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerinde de bir Operasyon Ünitesi oluşturulabilir.

3.6. Eskişehir Valiliği, AI Acil Eylem Planını Yerel Hastalık Kriz Merkezi'nde (YHKM) görevli memurun yetkisine devretmiştir (merkezin isim ve adresi **EK-1**'de verilmiştir). AI şüphesi ya da salgını durumunda bu merkez TOBİM' nin genel yönetimi altında yerel stratejiyi koordine eder.

Gerekli görülmesi durumunda İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerinde de Operasyon Üniteleri oluşturulabilir. YHKM Operasyon Ünitelerinin (OÜ) acil hastalık stratejilerini yönetmekle sorumludur. Eskişehir Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ve 5 İlçe Müdürlüğü kendi bölgelerinde AI kontrol tedbirlerini almak ve YHKM' ni bilgilendirmekle sorumludur. Tarım ve Orman Bakanlığı İlçe Müdürleri ve İlçe Veteriner Hekimlerinin isimleri ve irtibat bilgileri **EK-2**'de verilmiştir.

3.7. Acil Eylem Planı komuta zinciri **EK-3**'te verilmiştir.

3.8. TOB İlçe Müdürlüğü Eskişehir'de 14 ilçeyi içine almaktadır. İlin bir haritası **EK- 4**'te gösterilmiştir.

3.9. YHKM, TOBİM' nün yerel yanıtı (karşılığı) ile ilgili bütün faaliyetlerini koordine eder.

4. YEREL HASTALIK KRİZ MERKEZİ (YHKM)

Yerel seviyede AI'ye hazırlıklı olma ve operasyon (uygulama) kontrolü İl Tarım ve Orman Müdürlüğü (TOBİM) Hayvan Sağlığı Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü'nün (HSYSÜŞM) sorumluluğundadır.

Bir AI salgınının başlangıç safhasında İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şubesi YHKM olacaktır. Ancak AI salgınlarını kontrol altına almada güçlük çekilmesi ihtimaline karşı (birden fazla salgın olması, TOBİM' den çok uzak mesafede İlçelerde enfekte mekanların bulunması gibi) YHKM' ne destek sağlamak üzere bir ya da birden fazla operasyon ünitesi kurulabilir.

4.1. FAALİYETLER VE İŞLEVLER:

YHKM' nin sorumlulukları ve görevleri iki başlık altında toplanabilir:

a) Hazırlıklı olunmasını sağlayan görev ve sorumluluklar.

b) Gerçek durumlar esnasındaki görev ve sorumluluklar.

a) Hazırlıklı olunmasını sağlayan görev ve sorumluluklar;

- Bölgede hastalıkla ilgili bilinçlilik ve hazırlıklı olma durumunun UHKM' nin talimatları doğrultusunda devamlılığının sağlanması,
- Hastalık kontrol uygulamalarını yerel olarak düzenlemek ve ulusal simülasyon tatbikatına katılmak,
- Ekipman ve personel temini için diğer kamu kurumları ile bağlantıları muhafaza etmek,
- Canlı hayvanların tamamının tanımlanması.

b) "Gerçek Zaman - Hastalık Zamanı" sorumlulukları;

- UHKM ile istişarede bulunarak bir salgın sırasında kontrol stratejisini yönetmek ve uygulamak,
- Bildirilen hastalık şüphesi ile ilgili olarak hemen inceleme yapılmasını ve yürürlükteki talimatlara uygun olarak örneklerin URL' na gönderilmesi işlemlerinin düzenlenmesini sağlamak,
- Hastalık şüphesi raporlarını UHKM' ne bildirmek,
- Ulusal Uzman Grubu ile irtibat halinde bulunmak,
- Hastalık teyidinden sonra Enfekte Mekanları beyan etmek,
- UHKM ile irtibatlı olarak KB ve GB ölçülerinin tespiti ve bölgelerin sınırlarının belirlenmesi,
- KB, GB' ndeki işletmeler ve epidemiyolojik olarak bağlantılı işletmelerde en kısa zamanda hayvan sayımı yapmak,
- Enfekte mekanlarda yapılan işlemleri denetlemek mekanların karantinası, hastalığa karşı hassas hayvanların değer tayini, kesim ve karkasların imhası, temizlik ve dezenfeksiyon,
- KB ve GB' nde bulunan pazarların kapatılması ve hayvan hareketlerini kontrol amacı ile belediye zabıtası, polis, jandarma ve/veya silahlı kuvvetlerle irtibat sağlanması,
- En yüksek hastalık riski bulunan yerlerdeki canlı hayvan birimlerini belirlemek için Yerel Uzman Grubu ile irtibat sağlamak ve UHKM' ne potansiyel enfekte birimlerin kesim işlemi için tavsiyede bulunmak,
- KB ve GB' deki canlı hayvan birimlerini gözlem altında tutmak.
- Enfekte mekanlara giriş çıkışların, gerektiğinde pazarların ve personel ve taşıt vs. hareketlerinin izlenmesi,
- Gerekli eylem konusunda Ulusal Hastalık Kriz Merkezi ile irtibatta bulunmak,
- Epidemiyolojik incelemeler sırasında toplanan verileri, verilen hayvan hareket izinlerini,

kullanılan personel ve ekipmanı, enfekte işletmelerdeki ve YHKM' de vuku bulan olayları günlük şeklinde kayıt altına almak,

- Karkasların atılması (imhası) ve dezenfektanların çevreye etkisini en aza indirme konusunda Yerel Makamla irtibatta bulunmak.

Operasyon Birimi:

Aşağıdaki kriterleri dikkate alarak, YHKM kararı ile İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerinde bir operasyon birimi oluşturulabilecektir.

- Bir bölgede birden çok sayıda mihrakın bulunması,
- Enfekte mekanların TOBİM' den uzak mesafede olması,
- Popülasyon yoğunluğunun çok yüksek olması,
- Popülasyonun yoğun olduğu alanda işletmelerin çok yakın olması.

4.2. Faaliyetler ve İşlevler:

- Operasyon birimi YHKM'nce alınan kararlara uygun olarak aynı görevleri yerine getirecektir.

4.3. YHKM Üyeleri (EK- 5)

- **Başkan:** Vali veya görevlendireceği Vali Yardımcısı,
- **Başkan Vekili:** Hayvan Sağlığı Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü,
- Halk Sağlığı Müdürü,
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürü,
- İl Jandarma Komutanı,
- İl Emniyet Müdürü,
- Salgının çıktığı yerin Belediye Başkanı/Başkanları,
- İlçe/bölge ya da İl Mali Bölüm temsilcisi (Defterdar/Mal Müdürü),
- Belediye zabıtası temsilcisi,
- İlçe Ziraat Odası Başkanı,
- Yetiştirici Birlikleri Başkanları;

Gerek görülmesi durumunda diğer kurum temsilcileri de YHKM' e üye olarak alınabilecektir.

Ayrıca; YHKM asil üyelerinin olmadığı zamanlarda vekalet edecek yedek üyeler listesi (**EK-5/A**) hazırlanmıştır.

4.4. YHKM'nde bulunan imkanlar ve fiziksel kaynaklar ve görev dağılımı 4.4.1 İl

Tarım ve Orman Müdürlüğü

a) Bütün izleme faaliyetlerinin tamamlanmasına kadar sadece bu amaç için kullanılmak üzere TOBİM bünyesinde bir çalışma odası bulunmaktadır.

b) Bu odada haritaların incelenmesi ve yuvarlak masa grup toplantılarının ve tartışmalarının

yapılmasını mümkün kılacak ayrı bir masa mevcuttur.

- c) Temin edilen odada en az iki kişi için yeterli masa alanı ile internet bağlantılı masa üstü bilgisayar, telefon ve gerekli teknik donanım bulunmaktadır.
- d) TURKVET/KKKS veri tabanlı, UHKM ile ve diğer bütün gerekli veri tabanları, laboratuvarlar ve diğer kuruluşlarla bağlantılı bir kayıt sistemi bulunmaktadır.
- e) Bir AI'nin ortaya çıkışıyla ilgili bütün olayları kronolojik sırayla kaydetmek üzere, başka faaliyetlerle bağlantı kurulmasına ve koordinasyona imkan sağlayan ortak bir günlük tutulmaktadır.
- f) Bir AI salgını çıkması durumunda İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ilgili personel (**EK-6**) ile temasa geçilecek ve olayla ilgili olabilecek, İldeki özel Veteriner Hekimler (**EK-7**) ve yerel kuruluşlar dahil ilgili kişilerin (**EK-8**) güncel listesi hazırlanmıştır.
- g) İmha alanlarının bir listesi hazırlanmıştır. (**EK-9**)
- h) Köy ve kasaba yerleşimlerinin, topoğrafik özellikleri, kamu yollarının gösterildiği ilçe veya daha geniş anlamda il veya bölgelerin ayrıntılı güncel haritaları (tercihan CBS formatında) İl Jandarma Komutanlığınca sağlanacaktır.
- i) AI salgını çıkması durumunda temasa geçilmesi gerekli olan ve konuyla ilgili olabilecek ildeki yetkili çevre makamları ile çevreyle ilgili diğer kurumların güncel listesi hazırlanmıştır. (**EK-8**)
- j) Karkasların, çevre ve özellikle yüzey ile yeraltı suları için bir zarar riski oluşturmayacak uygun tasfiye ve gömme sahaları Belediyelerce belirlenmiştir. (Bu yerler İl merkezinde ve İlçe Merkezlerinde rutin olarak çöp dökülen sahalar olarak belirlenmiştir.)
- k) İtlaf sonrası imha edilecek hayvan ve hayvan maddeleri Belediyelerin sağlayacağı konteynırlar ve araçlarla çevreye zarar vermeyecek şekilde imha yerlerine ulaştırılacaktır.
- l) "Numune alma kitleri" bileşenleri (elemanları) ve koruyucu giysiler için gerekli depo alanı mevcuttur.
- m) Resmi veteriner hekimin hastalık ihbarlarını değerlendirirken kullanacağı 1 no'lu kit bütün elemanlara temin edilerek kullanıma hazırlanmıştır. (**EK-10**)
- n) Sabit ve gezici görevli veteriner hekim ekipleri listesi hazırlanmıştır. (**EK-11**)

4.4.2. İl Halk Sağlığı Müdürlüğü

İlde insan Avian Influenza hastalığının kontrolü için yapılacak çalışmaları planlamak, koordine etmek, izlemek ve denetlemek. Sağlık personeli ve halkın konu ile ilgili eğitilmesine katkıda bulunmak.

- a) İnsan Avian Influenza vakalarının kayıt altına alınarak takip ve tedavi edilmesini sağlamak, bildirimde bulunmak.

- b) Sağlık kuruluşlarında gerekli koruyucu ve tedavi edici malzemelerini temin etmek, dağıtımını yapmak.
- c) İnsan Avian Influenza vakası çıkan bölgede insanlara yönelik sürvelans çalışmalarını yapmak.
- d) Vaka çıkan yerlerde gerektiğinde insan barınma yerlerinin dezenfeksiyonunu organize etmek ve yapılmasını sağlamak.
- e) İnsan vakalarından numunelerin alınmasını sağlayarak, referans laboratuvarına göndermek.
- f) Sağlık kurum ve kuruluşlarında gerekli planlamanın yapılması ve ihtiyaca göre yoğun bakım ünitelerinin alt yapısının güçlendirmesini sağlamak.
- g) İnsan Avian Influenza vaka yönetiminde profilaksi verecek ve hastaların yatırılacağı hastaneleri belirlemek, vakaların naklini temin etmek.
- h) Avian Influenza hastalığına bağlı olan insan ölümlerinde cenazenin defni belediye sınırları dışında ise defin işleminin sağlık müdürlüğünün kontrolünde gerçekleşmesini sağlamak.
- i) İl Hıfzıssıhha Kurulunu toplantıya davet etmek ve alınan kararlarda Halk Sağlığı Müdürlüğü görev ve yetki alanına giren konuların uygulanmasını sağlamak.

4.4.3. Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü

- a) Arazide çalışacak tüm personelimizi "Kuş Gribi" konusunda eğitmek.
- b) Eskişehir ili sulak alanlar listesini hazırlamak ve göçmen kuş rotalarını belirleyip KUŞ GRİBİ RİSK HARİTASI oluşturmak. (EK- 12-13)
- c) Avcı Eğitimlerinde Sulak alan Riski/Kuş gribi konularını işlemek.
- d) Yaban Hayvanları üreten tesislerin kontrolünün sıklaştırılması.
- e) En az 3 yıl Kanatlılarda av yasağını, İl Av Komisyonuna önermek.
- f) Başlatılan av yasağını ciddi olarak takip etmek. Bu hususta zaten var olan Jandarma, Köy Muhtarı, Kır Bekçisi yetkilisinin etkinleştirilmesinin sağlanması.
- g) İtlaf çalışmaları olur ise Çukur Standardını belirleyip uyulmasını sağlamak.

Çukur Standardı:

- Yerel Yönetici/ DSİ/ Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü ve İl Belediye Başkanlığının önerdiği yere açılmalı.
- Yerleşim yerlerinin dışına (İnsan ve hayvan aktivitelerinin olmadığı yerlere açılmalı.)
- Yeraltı ve yerüstü sularının etkilenmeyeceği yerler seçilmeli.
- Çukur için mümkün olduğunca geçirgen olmayan killi toprakların bulunduğu alanlardan seçilmeli.
- Çukur açıldıktan sonra, altına geçirgen olmayan tabaka kil serilmeli, üzerine kireç serilmeli.

İtlaf edilen hayvanlar sızdırmaz kalın poşetlere konulmalı, üzeri en az 1 m toprakla örtülmeli (Yırtıcı vs. açmaması için). Toprak sıkılaştırılmamalı.

- Çukur kapandıktan sonra “buraya kuş gribine yakalanmış hayvan gömülmüştür dikkat ediniz” gibi uyarıcı levhalar konulmalı.

4.4.4. Diğer görevlerin kurumlara dağılımı:

- a) Dezenfektanın ve karkas dekompozisyonu (bozulması) sonucu vücut dokuları ve sıvılarının çevreye ve özellikle yüzey ve yeraltı sularına yayılıp karışmasının izlenmesi ve kontrolünden Belediyeler, Eskişehir Orman Bölge Müdürlüğü sorumludur.
- b) Merkez olmayan mahallelerde itlaf sırasında İl Jandarma Komutanlığı, Merkez Mahallelerde İl Emniyet Müdürlüğü güvenliği sağlayacaktır.
- c) İl Milli Eğitim Müdürlüğü tüm okullarda hastalıkla ilgili eğitici ve doğru bilgiler verecektir.
- d) Yetişkinlerin eğitiminde İl Müftülüğü gerekli bilgilendirmeyi yapacaktır.
- e) İtlaf işlemlerinden doğacak tazminat tutarları ve ödeme işlemlerini Defterdarlık takip edecektir.
- f) 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 246. maddesi gereğince “nüfusu yirmi binden fazla olan şehirlerde belediyelerce tayin edilecek mıntıklar içinde hayvan beslenmesi yasaktır” denilmektedir. Bu nedenle şehirde hayvan beslenmesinin kontrolü belediyenin sorumluluğundadır.
- g) Evcil hayvanların çevreye verdiği rahatsızlıkların önlenmesi ve takibi 5199 sayılı kanun gereği Orman 10. Bölge Müdürlüğü Eskişehir Orman Şube Müdürlüğü'nün sorumluluğundadır.
- h) Hastalık çıkması durumunda İl Halk Sağlığı Müdürlüğü Valilik Makamının emirleri ve kendi mevzuatları doğrultusunda çalışacaktır.
- i) İhtiyaç durumunda Veteriner Hekimler Odası ve Üyelerine yasaların ön gördüğü görevler verilecektir.

5. YEREL UZMAN GRUBU

AI teyit edildiğinde görev yapmak üzere YHKM bünyesinde bir Yerel Uzman Grubu oluşturulmuştur. (EK-14)

Grup

- Bölge VKE'nden 1 epidemiyoloji uzmanı
- TOBİM'nden 2 veteriner hekim
- TOBİM'nden 1 teknik ve 1 idari personel'den teşekkül eder.

Grubun Sorumlulukları

- Şüpheli vakalarda söz konusu sahaya gitmek,
- Hastalığın muhtemel kaynağını ve yayılışını araştırmak,

- İşletmelerdeki muhtemel enfeksiyon süresinin tahmini,
- Enfekte işletmelerin durumu, hastalığa karşı hassas olanlar ile diğer canlı hayvanların sayı ve türleri ile yetiştirme şeklinin belirlenmesi,
- İşletmenin büyüklüğü, yeri, diğer işletmelerle ve kamu yolları vs. ile ilişkisinin belirlenmesi
- Risk değerlendirmesi yapmak ve temas edilen/edilecek işletmeleri kategorize etmek,
- Örnek toplamak ve göndermek,
- Ulusal Uzman Grubundan uzmanlarla irtibat kurmak ve gerektiğinde onları araştırma için davet etmek,
- Gözlem/tetkik ve epidemiyoloji raporlarını incelemek ve değerlendirmek,
- YHKM, UHKM ve Ulusal Uzman Grubuna rapor ve tavsiyeleri iletmek,
- Koruyucu kesim ve/veya itlafla ilgili olarak YHKM' ne tavsiyelerde bulunmak,
- KB ve GB sınırları ve diğer kontrol tedbirleri hakkında tavsiyelerde bulunmaktır.

Kaynaklar (Personel)

Bir NAI salgını sırasında çok sayıda personel ve ekipmanın YHKM' ne sevk edilmesi gerekecektir. Bu konu TOB'nın Personel Genel Müdürlüğü ve/veya GKGM' nün sorumluluğunda olacaktır. Gerektiğinde salgın çıkmayan diğer illerden personel temin edilebilir ve özel veteriner hekim yetkilendirilerek görevlendirilir.

6. UYGULAMA KILAVUZU

6.1. GİRİŞ

6.1.1 Tanım

Avian Influenza, tavuk, hindi, Gine tavuğu ve diğer kanatlı türlerinin ve özellikle göçmen su kuşlarının hafif ve hatta asemptomatik enfeksiyondan akut ve öldürücü boyuta kadar değişen viral etiyolojiye sahip bir hastalıktır.

6.1.2. Etiyoloji

Avian Influenza virüsleri *Orthomyxoviridae* ailesinin A tipi virüsleri içerisinde yer alır. Tip A Influenza virüsleri serolojik olarak 15 hemaglütinin (H1-H15) ve 9 nörominidaz (N1-N9) alt tipinde kategorize edilirler. Her virüsün görünür şekilde herhangi bir kombinasyon içinde bulunabilen bir HA ve bir nörominidaz antijeni vardır. Avian Influenza tip A virüslerinin alt tiplerinin muhtemel kombinasyonlarının çoğunluğu kanatlı türlerinden izole edilmiştir. Bugüne kadar yalnızca H5 ve H7 alt tiplerinin hastalığa karşı hassas türlerde YPAI' ye neden oldukları gösterilmiştir, ancak H5 ve H7 virüslerinin tamamı virü lent değildir.

6.1.3. Epidemiyoloji

Dünya üzerinde yayılışı

AI virüsleri dünya üzerinde hindi, tavuk, Beç tavuğu, bıldırcın, keklik, sülün, kaz, ördek gibi birçok evcil kanatlılarda ve yabancı türlerde yaygın olarak bulunmaktadır.

AI virüsleri ekseriya dünyanın her yerinde sağlıklı görünümlü göçmen su kuşları, kıyı kuşları ve deniz kuşlarında görülmektedir. YPAI A virüslerinin H5 ve H7 alt tipleri Avrupa da ve diğer yerlerde zaman zaman serbest yaşayan kanatlılardan izole edilmiştir. YPAI nedeniyle çıkan salgınlar 1983-84 yıllarında ABD'de Pensilvanya bölgesinde kaydedilmiştir.

Hastalık son yıllarda; 1997 yılında Çin'de, 2000 yılında İtalya'da, 2001 yılında Honduras'ta, 2002 yılında ABD(Virginia, Kuzey Carolina, Connecticut) ve Şili'de, 2003 yılında Hollanda, Belçika, Almanya ve Güney Kore'de, 2004 yılında Güney Afrika, Honduras, Endonezya, Honkong, Kamboçya, Laos, Malezya, Pakistan, Şili, Tayland, Tayvan, Vietnam'da, 2005 yılında ise Moğolistan, Kazakistan, Rusya Federasyonunda ve Türkiye'de çıkmıştır. Yaygınlığı hakkında detaylı bilgi için Word Animal Health ve OİE bültenlerinin son yayınlarına bakılabilir.

Türkiye deki son durum

Ülkemizde AI hastalığı ilk kez 2005 Yılı Ekim ayında tespit edilmiştir.

İlimizdeki Son Durum

İlimizde AI hastalığı ilk defa 30.01.2006 tarihinde Seyitgazi İlçesi Göcenoluk Köyünde, 08.01.2006 tarihinde Han İlçesi Gökçeyayla Köyünde tespit edilmiştir. Hastalık iki mihrakta görülmüştür.

AI virüsünün Ülkemize ve ilimize girişi ile ilgili risk değerlendirmesi

- AI enfeksiyonunun problem teşkil ettiği ülkelerden enfekte canlı kanatlıların ya da ürünlerin yasal ya da yasa dışı yollarla ithalatı
- Enfekte kanatlıların hareketleri
- Canlı kanatlı pazarları
- Göç yolları
- Yaban hayatı
- Doğa parkları ve göller
- Su kuşlarının dışkıları ile kontamine olmuş su birikintisi ve dereler
- **Köy hayvanları**

Epidemiyolojik açıklamalar

1. Hastalığa karşı hassas türler

AI virüsü hemen bütün ticari evcil ve yabani kanatlı türlerinde etkilidir. Maymun, domuz, at ve sığırlarda, foklarda ve balinalardan enfeksiyonlar bildirilmiştir; tavuklardan kaynaklanan ve insanlar için öldürücü olan virüs suşunun görülmesi 1997 yılında Hong Kong'dan bildirilmiştir.

2. Virüsün Dayanıklılığı

Çevrede: Influenza virüsleri çevresel ortamda ve özellikle serin ve nemli koşullarda uzun zaman sürelerinde canlılıklarını korurlar. Dışkı materyalinde etkinlikte 4 °C'de 30-35 gün, 20 °C'de 7 gün süre ile muhafaza edilmiştir. Influenza virüsleri çok fazla su kuşlarının bulunduğu göllerden ve havuz sularından izole edilmiştir.

Konakçıda (hastalığın patogenezi dahil): AI virusları tavuklar için olduğu kadar diğer türler için de çok çeşitli virulens özelliği göstermektedir. YPAI, gallinaseöz kanatlı türlerinde solunum ve mide barsak ve/veya sinirsel belirtilerin görüldüğü yüksek oranda mortaliteye neden olabilen son derece bulaşıcı ve genelleşmiş viral bir hastalıktır. Diğer kanatlı türlerinde YPAI virüs enfeksiyonu klinik olarak belirtisiz özellikten son derece öldürücü özelliğe kadar değişen aralıkta meydana gelebilir. Su kuşları ve deniz kuşları gibi yabani su kanatlıları AI virüsünün önemli rezervuarları olarak bilinmektedirler ancak bu hayvanlar enfeksiyonun klinik belirtilerini çok seyrek olarak gösterirler. Hastalığın klinik belirtileri virüsün solunum kanalında replikasyonu ve bunu müteakip iç organlarda ve beyinde sistemik replikasyonu sonucunda meydana gelir. Nonpatojenik virüs suşları yalnızca solunum ve barsak kanalı yüzeyinde replikasyon gösterirler.

Karkaslar: AI virüsü karkaslarda ortam sıcaklıklarında yalnızca birkaç gün canlılığını koruyabilirken buzdolabı sıcaklıklarında 23 güne kadar canlı kalır. Viremik safhada işlenen kuşlar virüs içeren kanları veya dışkı materyali ile diğer karkasları bulaştırırlar. Paketleme ve depolama sırasında oluşabilen damlama da enfekte karkaslardan kontamine olmuş olmaları ihtimalinden dolayı önemlidir.

Et ürünleri: Virüs kanatlı et ürünlerinde canlı kalabilir. Pişirilmiş tavuk için inaktivasyon süresi hakkında virüs suşlarına göre farklılıklar bulunmuştur. Pişirilmiş tavuk etinde AI viruslarını öldürdüğü kabul edilen minimum sıcaklıklar;

70 °C'de en az 30 dakika;

75 °C'de en az 5 dakika veya 80 °C'de en az 1 dakika

Yemelik yumurta ve yumurta ürünleri: Şiddetli şekilde etkilenen kanatlıların yumurtlamalarının

durmasına karşılık salgının erken dönemlerinde yumurtlanan yumurtalar albüminde, sarıda ve/veya yüzeyde AI virüsü içerebilir. Virüs çatlak ya da sağlam kabuktan geçebilir, ya da daha önemlisi yumurta kaplarını bulaştırabilir. Yumurtalarda ve viyollerde canlı kalma süreleri geniş çapta yayılma için yeterli olmaktadır. Yumurta pulpu ürünleri diğer bir virüs kaynağıdır.

Döllenmiş yumurtalar: AI virüsü enfekte damızlık tavukların yumurtladığı yumurtalardan izole edilmiştir.

Kanatlı yan ürünleri: Kanatlı sakatat unu ve evde beslenen hayvan yemleri genellikle 100°C'nin üzerinde birkaç dakikadan bir saatten fazlasına kadar ısıtılmaktadır ve bu da AI virüsünü öldürmek için yeterlidir. Ancak eğer bu işlemler usulüne uygun olarak yapılmamış veya pişirilmiş ürün daha sonra işlenmemiş ürün tarafından kontamine edilmişse, AI virüsü yan ürünlerde birkaç hafta canlı kalabilmektedir.

Atık ürünler: AI virüsünün atık ürünlerde canlı kalma potansiyeli mevcuttur ve hareket öncesinde ürünler uygun işlemlere tabi tutulmadığı takdirde virüs bu ürünlerin naklinde kullanılan araçlarla çevreye yayılabilir.

6.1.4. Hastalığın yayılması

AI virüslerinin bütün suşları kanatlılar için yüksek yayılma özelliğinde değildir, yüksek ve düşük virülensli virüsler düşük yayılma özelliğine sahip olabilir, fakat sürüler yoluyla geçiş sonrası konakçı için taşıyıcılık kadar patojenite de sahada artış gösterebilir.

Yabani kuşlar: Göçmen su kuşları ile doğrudan ya da dolaylı temas kanatlılar için en önemli enfeksiyon kaynağıdır.

Canlı kanatlılar: Kanatlılar arasında AI virüs suşlarının yayılabilirliği çok büyük farklılıklar sergilemektedir. Dışkı ve solunum salgıları ile temas önemli olurken hava yolu ile yayılma önemli görülmemektedir. Saha salgınlarının direkt yayılma mı yoksa kişi ve araç gereçler yolu ile ikincil yayılma mı olduğu konusu karmaşıklık arz etmektedir.

Yumurtalar: AI virüsünün yayılma potansiyelinin olduğunu gösterir şekilde yumurta kabuğunda ve yumurta sarısı ve albüminde tespit edilmesine rağmen enfekte yumurtalar yolu ile dikey bulaşma ispat edilebilmiş değildir. Embriyo gelişiminin erken döneminde optimal kuluçka sıcaklıkları 37.2 - 37.7 °C AI virüsü için öldürücü olabilir, ya da enfekte embriyolar kuluçka esnasında virüs tarafından öldürülebilirler. Kuluçka sürecinde virüsün kalıcılığı yumurta kabuğu kontaminasyonu ile yüksek bir olasılıktır.

Araç gereçler: AI uzun mesafelere kuş kafesleri, peletler, yumurta doldurulan tepsiler, gübre yem bulaşık giysilerle, ekipman ve taşıtlarla süratli bir şekilde yayılabilmektedir.

İnsanlar: Enfekte işletmelere giriş ve çıkışlarda, enfekte dışkı yada solunum yolu sekresyonları ile

kontamine araç, ekipman, personel ve yem malzemelerinin hareketlerinde görevli insanlar etkenin taşınmasında rol oynayabilirler.

6.1.5. Hastalık Seyri

Virüsün önceden temiz olan bir sürüye, bölgeye ya da ülkeye girmesinin hızlı bir şekilde yayılma gösteren yüksek morbidite ve ölümlülük oranına sahip salgına yol açması olasıdır.

1. Sonuçlar

a) Halk Sağlığı

Avian İnfluenza virüsünün, genetik materyalindeki değişiklikle (mutasyonla) insanlara yönelik olarak da hastalık yapıcı nitelik kazanabileceği ve salgınlara yol açabileceği ifade edilen bilgiler arasındadır. İnsandan insana bulaşmanın olmadığı virüsün, mutasyonla insandan insana bulaşma özelliğine de sahip olabileceği belirtilmektedir. H5N1 YPAI zoonotik bir hastalıktır. İnsanlar enfekte kuşlarla yakın temas ve yoğun şekilde YPAI virüsleri ile kontamine ortamlarda çalışma yoluyla (enfekte kanatlıların kesimi, enfekte barınakların temizlik işlerinde çalışan kişiler) enfeksiyona yakalanabilirler. Enfeksiyon et ve yumurta gibi kanatlı ürünlerinin muamele edilmesi ya da tüketilmesi ile yayılmaz. İnfluenza virüslerinin kanatlılar içindeki dönüşümünün azaltılması ve eliminasyonunun sağlanması için acil tedbirler alınması tavsiye edilmektedir.

Hastalıkta önemli olan korunma önlemleridir. Bunun için kanatlı çiftliklerinde çalışanların hijyen kurallarına uymaları, eldiven ve maske gibi ekipmanlarla gerekli diğer korunma önlemlerini almaları sağlanmalı ve bu kişilerin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi konusunda hassasiyet gösterilmelidir. Ayrıca, gerektiğinde virüslere etkili ilaçlarla korunma yoluna gidilebilir.

b) Sosyo-ekonomik kayıplar

Başlıca kayıplar yüksek oranda mortalite ile yumurta ve et üretimindeki azalma ve verimlilik düşüşünden kaynaklanan kayıplardır. Salgını yok etme politikasına bağlı olarak uzayan süreler nedeniyle daha başka kayıplar da söz konusu olabilir. Ürün akışındaki aksaklıklar ve azalan tüketim, salgının kontrol altına alınabilmesi için gerekli süreye bağlı olarak çiftliklerde, hizmet sektöründe ve ilgili endüstrilerde iş kayıplarına neden olabilir. Küçük bir salgında dahi endüstrinin yer değiştirmesi normal pazarlama şekillerinin değişikliği söz konusudur. Büyük ebeveyn ve temel nitelikteki sürülerde çok değerli genetik kayıp oluşabilir. Salgın teyit edildiğinde ihracat pazarları kapanabilir, fakat bu süreç hastalıklı mıtka politikası uygulanarak kısaltılabilir. Bir mıtka politikasının uygulanması halinde, uygulamaya konması ve sıkı şekilde yürütülmesi gerekli olan yok etme (kökünü kazıma) stratejisi ve hareket kontrolleri yetiştirme programları ve yumurta, tavuk, kanatlı, piliç, hindi ve et kanatlılarının

satışı dahil birçok endüstri uygulamalarının şiddetli şekilde aksaması sonucunu doğuracaktır. Çeşitli malların pazarlama sürelerinin ötesindeki gecikmeler önemli üretim maliyet artışlarına ve kısa zaman içinde kayıplara yol açabilir ve salgınlara doğrudan maruz kalmayan üreticileri arz kaybı ve aksaklıkları nedeniyle kayba uğratabilir. Ev ve Süs Hayvanları Satış yerleri hayvan hareket kontrollerinden olumsuz etkilenebilir.

6.2. TEŞHİS

6.2.1. Klinik Belirtiler

İnkübasyon periyodu 3-5 gündür. Klinik bulgular; iştahsızlık, şiddetli depresyon, yumurta veriminde ani düşme, yüzde ödem, ibik ve sakallarda siyanoz ve şişkinliktir. Seröz mukozalarda peteşiyel kanamalar ve ani ölümler görülür.

6.2.2. İnkübasyon periyodu

YPAI' de inkübasyon periyotları son derece değişkendir, birkaç saatten 2-3 güne kadar değişebilir. OIE Kodunda düzenleyici amaçlar için maksimum inkübasyon periyodu olarak 21 gün verilmektedir.

6.2.3. Klinik teşhis

a) Semptomlar

- Şiddetli depresyon, iştahsızlık
- Yumurta veriminde önemli düşüş
- Şişkin ve siyanotik ibik ve gerdan ile birlikte yüzde ödem oluşması
- İç zar (membran) yüzeylerde peteşiyel kanamalar
- Ani ölümler (mortalite %100'e ulaşabilir)

b) Lezyonlar

Tavuklarda;

- Ani ölüm olaylarında lezyonlara rastlanmayabilir
- Kaslarda şiddetli hiperemi
- Dehidrasyon
- Baş ve boyun bölgesinde subkutan ödemler
- Burun ve ağız boşluğunda akıntılar
- Konjunktivada şiddetli hiperemi bazen peteşiler
- Trakea lümeninde fazla miktarda mukoz eksudat veya şiddetli hemorajik trakeitis
- Sternumun iç tarafında, serozada ve abdominal yağda, seröz yüzeylerde ve vücut boşluğunda peteşiler

- Böbreklerde şiddetli hiperemi, bazen hiperemi ile birlikte tubullerde ürat birikimleri
- Ovaryumlarda kanamalar ve dejenerasyon
- Proventrikülüsün mukozal yüzeyinde özellikle taşlık ile bağlantı noktasında kanamalar
- Taşlık hattında kanamalar ve erozyonlar
- Lenfoid dokularda ve bağırsak mukozasında kanamalı odaklar

Hindilerdeki lezyonlar tavuklardakine benzer, fakat tavuklardaki kadar belirgin değildir. YPAI ile enfekte olan virüs saçan ördekler klinik belirti veya lezyon göstermeyebilir.

6.2.4. Patoloji

a) Makroskopik lezyonlar

Birçok olguda hastalığın perakut formundan dolayı ölen kanatlılarda gözle görülebilen büyük lezyonlar bulunmaz; bu tür tavuklar enfeksiyonu müteakip 1 ya da 2 gün içinde ölürlür. Tavukların tüyleri kabarık, ibik ve gerdan hiperemik ve siyanotik ve baş şişkindir. İbik ve gerdandaki değişiklikler ilerleyerek koyu kırmızıdan maviye kadar değişen iskemik nekroz oluşan çöküntülü alanları meydana getirirler.

Kanamalar (peteşiyal ve ekimotik) abdominal yağ, seröz yüzeyler ve periton ve perikardiumu kaplar. 7-10 gün yaşayabilen kanatlılarda hava keselerindeki ve peritondaki şiddetli yangıya bağlı olarak periton boşluğu genellikle yırtılmış yumurtadan köken alan sarı ile doludur. Kanamalara proventrikülüste ve özellikle taşlık ile birleşme bölgesinde rastlanabilir.

b) Mikroskopik lezyonlar (histopatoloji)

Histopatolojik lezyonlara yukarıda belirtilen makroskopik değişiklikler içinde rastlanır, ancak beyinde ve diğer organlarda vazkulitisin hastalığın önemli belirtisi olabilmesine rağmen bunlar YPAI için kesin değildir.

6.2.5. Laboratuvar teşhisi

a) Gerekli numuneler / nakil: Örnekler hem canlı ve klinik olarak hastalıktan etkilenen kanatlılardan, hem de yeni ölmüş kanatlılardan alınmalıdır. Canlı kanatlılardan kloakal ve trakeal svablar ve/veya taze dışkı ve serum alınmalıdır. Ölü kanatlılardan sindirim kanalı dokuları (proventrikülüs, ince bağırsak, sekal tonsil) ve solunum kanalı dokuları (trakea, akciğer) alınmalıdır.

b) Laboratuvar testleri: Patolojik değişikliklerin hastalık için kesin tanımlayıcı olmamasından dolayı teşhisin hastalık etkeni virüsün izolasyonu ve karakterizasyonu ile teyit edilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

6.2.6. Ayırıcı teşhis

AI enfeksiyonu tavuk ve hindilerde çeşitli patojenite düzeylerindeki klinik ve postmortem (ölüm

sonrası) muayenelerde genellikle aşağıda sıralanan hastalıklarla karışabilir.

- Newcastle hastalığı,
- Avian pneumovirüs ve diğer paramyxovirüsler,
- Enfeksiyöz bronşitis,
- Enfeksiyöz laringotrakeitis,
- Tavuk kolerası,
- Başın Escherichia coli sellülitisi,
- Akut pastorellozis,
- Enfeksiyöz koriza,
- Chlamydia,
- Akut zehirlenme,
- Yüksek mortaliteye (ölüm oranına) neden olan olumsuzluklar (örneğin boğulma, sıcak stresi, dehidrasyon)

Şiddetli depresyon, iştah kaybı, sinirsel belirtiler, sulu ishal, şiddetli solunum belirtileri ve/veya yumurta veriminde önemli düşüş ve normal olmayan yumurtalar şeklindeki belirtilerle birlikte ani kanatlı ölümleri görüldüğünde YPAI'den şüphe edilmelidir. Yüzde deri altı ödem, şişkin ve siyanotik ibik ve sakal, seröz membranlarda peteşiyal kanamalar AI varlığı ihtimalini artıran belirtilerdir. Genç tavuklar ya da hastalığın perakut formundan ölen kanatlılarda herhangi bir lezyona rastlanmayabilir.

6.3. SALGIN YÖNETİMİ

Salgın yönetimi; Tavuk Vebası Hastalığına Karşı Korunma ve Mücadele Talimatnamesinin 6'ncı Maddesinde yer alan Mücadele bölümü çerçevesinde ve bu bölümde yer alan açıklamalara göre yürütülür.

6.3.1. Hastalık Bildirimi ve Şüphesiyle İlgili Yönetim:

1. Sorumluluk:

Kanatlı işletmelerinde AI hastalığından şüphelenildiği durumlarda ya da hastalık görüldüğünde 5996 sayılı VHBSGYK 'nun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre hastalık ihbarını alan makamlar İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne veya İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğüne derhal bildirir.

Şüpheli durumların bildirilmesi Resmi Veteriner Hekimi (RV) bilgi temini açısından desteklemesi gereken şirket Veteriner Hekimi veya özel Veteriner Hekimler için de zorunludur. Resmi Veteriner Hekim hastalık mahalline gelinceye kadar hastalık mahallindeki köy, kasaba, şehir, çiftlik ve işletmelerdeki görevli ve yetkililer tarafından aşağıdaki tedbirler alınır,

- Hasta kanatlıların bulunduğu yere giriş ve çıkışlar önlenir,
- Ölen hayvanlar muayene ve teşhis için muhafazaya alınır, kokuşma halinde ise herhangi bir

ifrazatı akmayacak şekilde hayvan uğrağı olmayan bir yere sürüklenmeden nakledilir. İki metre derinlikteki çukurlara kireçlenerek gömülür,

- Hastaların temas ettiği ve hastalara ait her çeşit eşya, hayvan yemi ve hayvan maddelerinin dışarıya çıkarılması yasaklanır,
- Hasta hayvanların bakımı için yeterli sayıda kişiler görevlendirilir. Görevli kişinin dışında tecrit mahallerine hiç kimsenin girmesine izin verilmez. Hastaların bakımı ile görevlendirilenlerin, sağlam hayvanlarla ve bunlara ait malzeme ile temasları önlenir,.
- Alınan tedbirlerin uygulanmasından, köylerde muhtarlar ve hayvan sahipleri, şehir ve kasabalarda belediyeler, mahalle muhtarı ve hayvan sahipleri, çiftlik ve işletmelerde ise hayvan sahipleri, işletme sorumlusu ve bakıcılar sorumludur.

AI şüphesi bildirilir bildirilmez Resmi Veteriner Hekim (RV) hastalık şüphesini bildiren kişiyi hemen tespit eder ve aşağıdaki konularda bilgi toplar:

- Hastalık çıkan yer, çiftlikteki kanatlıların ve diğer hayvanların özellikleri ve sayıları,
- Hastalık yerindeki personel ve taşıt varlığı,
- Yakın geçmişe ait kişi, ekipman, taşıt ve hayvan hareketleri,
- Olay yerinde dezenfektan ve ilgili mekanların dezenfeksiyonunda kullanılacak ekipmanın bulunup bulunmadığı,
- RV çiftlik düzeyinde şüpheli mekanlarda insanların, hayvanların, ekipman ve taşıtların hareketlerini önlemek için gerekli işlemleri koordine eder ve o arada: TOBİM Hayvan Sağlığı Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürüne, Hayvan Sağlığı Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürü de GKGM' ne veya UHKM' ne haber verir.
- Bölge VKE' ni AI şüphesi konusunda bilgilendirilir,
- Mevcut kitten bir adet alır.(EK-10)
- AI şüpheli çiftliğe en yakın görevli veteriner hekim birimini belirler.(EK-II)

2.Erişim

- Bulaşıcı Hayvan Hastalıkları ile Mücadelede Uygulanacak Genel Hükümlere İlişkin Yönetmeliğinde hastalık ihbarını alan resmi veteriner hekimin her ne kadar en seri vasıta ile en geç 24 saat içinde hastalık yerine gitmesi gerektiği belirtilmiş olsa da “ilk vaka” senaryosunda 2 saat içerisinde, “gittikçe artan” senaryoda ise 1 saat içerisinde işletmeye ulaşmak için her türlü çaba sarf edilmelidir. İl yada İlçe Müdürü gerekli vasıtayı temin etmekle yükümlüdür. Hastalık yerine gidilmesi için İl veya İlçe Müdürlüğünün imkanlarının yeterli olmadığı durumlarda

mülki ve mahalli idare ve zabıta makamları gereken her türlü kolaylığı ve yardımı göstermeye mecburdur,

- İhbarı alan Resmi Veteriner Hekim olay mahalline gitmeden önce gerekli hazırlıkları yaparak olay mahalline hareket eder ve gittiği aracı işletmenin dışına veya uygun bir mesafeye park ettirme konusunda gerekli titizliği göstermek zorundadır,
- Enfekte mekanlara erişim bütün giyeceklerin değiştirilmesinden sonra sağlanmalıdır. Bir kullanımlık giysiler, boneler, ayakkabı galoşları, çiftliğe giriş yapan bütün personel tarafından giyilmelidir. Bir soyunma odası tespit edilmelidir, bu odada geniş plastik çantalar, mukavva kutular, lateks eldivenler, ve yeterli miktarda dezenfektan solüsyonlar bulunmalıdır. 1 no' lu kit'in (**EK-10**) diğer bileşenleri kanatlı barınağı/kümesine girişten sonra içeride kullanılacaktır.
- Konuyu araştırmak amacı ile görevlendirilen enstitü uzman veteriner hekimi sadece Avian Influenza şüphesi olan işletmelere ziyarette bulunabilir. İlde birden fazla vakada görevlendirilmiş ise şüphesi en az olan işletmeden şüphesi en güçlü olana doğru ziyaretlerini yapmalıdır. Bu uzman veteriner hekim şüpheli durum sona ermesine kadar veya şüpheli durumun teyit edilmesi halinde enfekte olmuş işletme ile son temas gününden sonra 3 gün boyunca diğer kanatlı işletmelerini başka nedenlerle dahi olsa ziyaret etmemelidir.

3. Ekipman

Resmi Veteriner Hekim (RVH) ekipman listesi **EK-10**'da verilmiştir.

4. Şüpheli işletmede takip edecek prosedürler

a) Resmi Veteriner Hekimin Alması Gereken Önlemler:

- Laboratuvar sonucu gelinceye kadar hastalığa geçici olarak el koymak için, el koyma tutanağı olan (**EK-15**) doldurarak imzalatılacaktır.
- Hastalığın kesin teşhisi ve gerekli tedbirler alınıncaya kadar hayvanların çevreyle temasını önleyecek,
- Kümes hayvanlarının işletmeye giriş ve çıkışlarını yasaklayacak,
- Hastaların temas ettiği ve hastalara ait her çeşit eşya, hayvan yemi ve hayvan maddelerinin dışarıya çıkarılmasını yasaklayacak,
- Hayvan yeminin girişleri ise RVH' in iznine tabi olacaktır.
- RVH geçici kordon altındaki hayvanları ve alınan tedbirleri inceler. Bu süre zarfında ölen ve kokuşmuş olan kanatlıların gömülmesi işlemine nezaret eder. Bunlar hayvanların uğrağı olmayan, akarsulardan uzak, yeraltı sularını kirletmeyecek yerlere uygun bir şekilde nakledilir

ve ölü kanatlılar en az iki metre derinliğindeki çukurlara kireçlenerek gömülür.

- Hasta kanatlılar ile bulaşmadan şüpheli kanatlıların ayrı yerlerde bulundurulmasını sağlar.
- Şüphe duyulan enfeksiyonun yayılmasını önlemeye yönelik tedbirler alınır.
- Kümes, yem ve su kaplarını dezenfekte ettirilir.
- Hayvanların içme suyuna antiviral dezenfektanlar katılması sağlanır,
- İşletmedeki personel sayısını sınırlandırır.
- Bakıcıların diğer kümeslerle ilişkisini keser.
- İşletmede bulunan personelden 3 gün boyunca diğer reseptif (hassas) türdeki hayvanlarla temas etmeme ile ilgili (EK-16) örneği verilen bir taahhütname alır,
- İşletme içerisine araçlar mümkünse alınmamalıdır. Eğer araç girecekse çıkışta araçların yıkanması ve dezenfeksiyonunu organize edebilmek için işletmedeki uygun yerleri belirler. İşletmeden çıkacak olan araçların dezenfeksiyonu için yıkama sularının, suyollarına karışmadığı bir yer belirlenir. İşletme araçlarının dış ve mümkün olan yerlerde iç dezenfeksiyonu gerçekleştirilmelidir,
- İşletme ile kümes hayvanlarının barındırıldıkları binaların giriş ve çıkışlarında uygun dezenfeksiyon araçları dezenfeksiyon için kullanılacaktır.
 - Resmi Veteriner Hekim personelin çıkışta maruz kalmış olan bölümlerini yıkaması ve dezenfekte etmesi, ayakkabılarını yıkaması ve dezenfekte etmesi için talimatlar verir ve mümkün olması halinde, tulum giyilmesini sağlar. Söz konusu personel kendi evlerine ulaştıktan sonra işletmede giymiş olduğu giysileri derhal yıkamak zorundadır,
- İşletmedeki tüm kümes hayvanlarının kategorilerinin hayvan sahibi/bakıcısı tarafından kayıt edilmesi sağlanacak, her kategoride ölmüş olan, klinik belirtileri gösteren ve göstermeyen hayvan sayısı belirlenecektir. Bu kayıt şüpheli durum devam ettiği sürece doğan ya da ölen kuşları da dahil ederek kanatlı sahibi veya bakıcılar tarafından güncel tutulacaktır. Güncel tutulacak bu kayıtlar istenildiğinde RVH gösterilecek, her ziyarette kontrol edilebilecektir.
- Hastalık şüphesinin bulunduğu kanatlı işletmesi ile temasları nedeniyle olası bulaşıklık şüphesi uyandıran diğer kanatlı işletmeleri de resmi kontrol altına alır.
- İşletmenin Veteriner Hekimleri ve teknik personelinin 3 gün süre ile başka kümeslere ya da işletmelere gitmesini yasaklar.

b) Ön epidemiyolojik araştırma

Kütahya Yolu Üzeri Sazova Mevki
Telefon: (0222)310 17 17

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Veteriner Hekim E.S.ÖZKÜTÜK
Belgegeçer: (0222) 2302768 Dahili Telefon: 617

Epidemiyolojik araştırmalar (**EK-17**)’de yer alan Epidemiyolojik Araştırma Formu kullanılarak yapılacaktır.

c) Klinik araştırma

Klinik araştırmanın amacı hasta ve şüpheli kanatlılar dahil olmak üzere çiftlikteki klinik durumun ortaya konmasıdır. Klinik araştırmalar çiftlikteki hastalığa karşı hassas bütün türlerde yapılmalıdır. Araştırmalara şüphenin bulunduğu kümeden değil, bu kümese en uzak olan kümeden başlamak gerekmektedir.

d) Patolojik numunelerin toplanması

Marazi maddeyi alırken hastalığın zoonoz karakterde olduğunu dikkate alarak, başa bone veya şapka, göze gözlük, ellere eldiven takılmalıdır. AI şüphesinin olduğu vakalarda teşhis için gerekli materyal (**EK-18**)’de belirtilen şekilde toplanır.

e) şüpheli işletmeden çıkış

Klinik ziyaret ve örneklerin toplanmasından sonra RV belirlenen soyunma odasında, koruyucu giysilerini dezenfekte eder ve sterilize edilebilen bütün malzemeler dıştan dezenfekte edilen bir ikinci çanta içine konulup mühürlenir, otoklav edilebilen bir çantaya doldurur. Tek kullanımlık bütün malzemeler, kağıtlar, giysiler, ayakkabı koruyucuları, bir plastik çantaya konur ve imha edilmek üzere işletmede bırakılırlar.

6.3.2. Teşhis yönetimi

Resmi Veteriner Hekim tarafından bu Acil Eylem Planının (**EK-18**)’de belirtildiği şekilde şüpheli hayvanlardan alınan uygun örneklerin, en uygun koşullarda Laboratuvar Acil Eylem Planında **Numune Nakli** ile ilgili Maddede belirtildiği şekilde (**EK-19**)’da yer alan form ile birlikte en kısa sürede laboratuvara ulaştırılması sağlanmalıdır.

HSYSÜşM olağan dışı teşhis işlemi için gerekli tedbirleri hemen alması amacıyla telekonferans yolu ile gönderilen numunenin nakli, zamanı ve yol ile ilgili bilgileri verir. HSYSÜşM ayrıca teşhis imkanlarında hız kazanılması ve önceden yapılacak hazırlıkları koordine edebilecek olan GKGM’deki ilgili anahtar şahıslara bilgi verir.

6.3.3. şüphe Durumunun Onaylanmaması Durumunda

AI hastalık şüphesinin laboratuvarca onaylanmadığı durumlarda söz konusu hastalıktan dolayı işletmede alınan tüm tedbirler ortadan kaldırılır. Bakanlığa bilgi verilir.

6.3.4. Hastalığın Resmi Teyidinde Alınacak Önlemler:

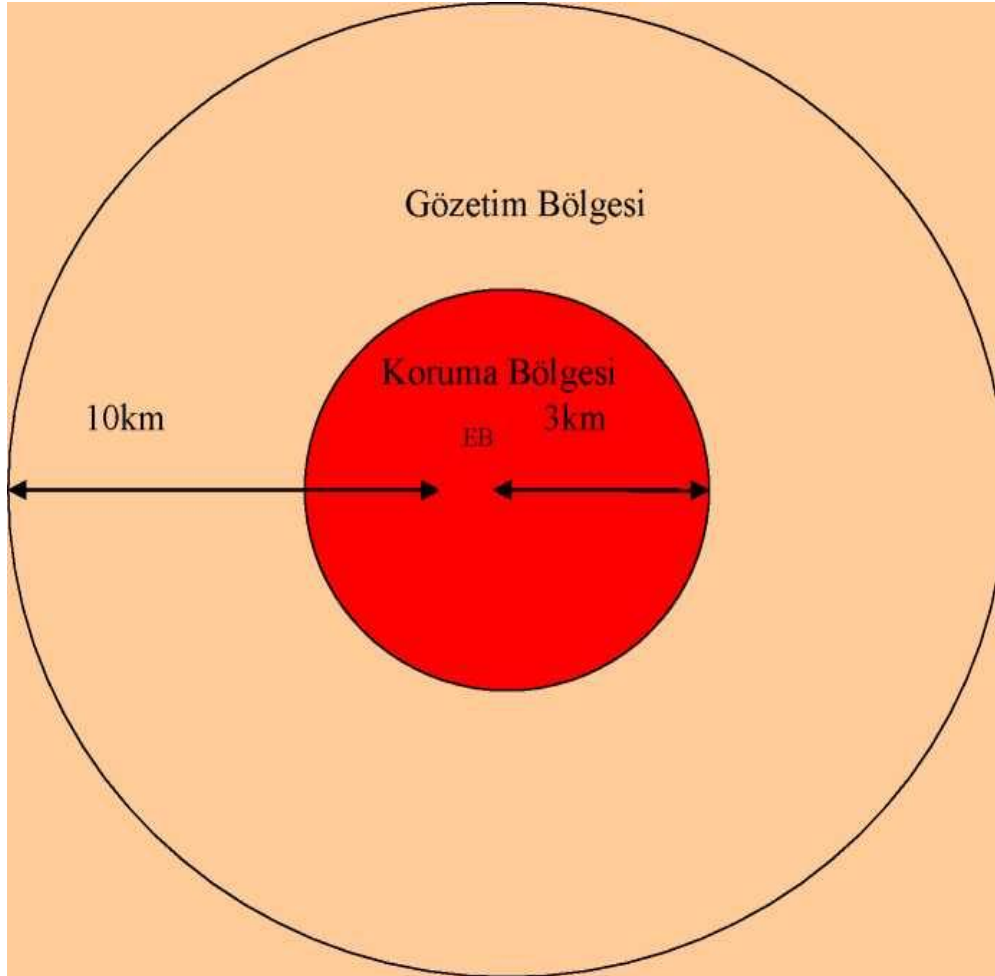
6.3.4.1. Özel Tedbirler

a) Kısıtlı Bölgeler (KIB)

Hastalık yeri ilan edilirken enfekte olmuş işletmenin çevresinde, minimum 3 km.lik bir yarıçapa sahip koruma bölgesi ve bu 3 km. dahil olarak minimum 10 km. lik bir gözetim bölgesi sınırları

belirlenecektir. Bu bölgelerin coğrafi sınırları belirlenirken idari (mülki) sınırlar, doğal engeller, gözetim imkanları ve AI hastalığı virüsünün hava ya da diğer yollarla muhtemel yayılışını tahmin etmeyi mümkün kılan teknolojik ilerlemeler dikkate alınacaktır. Bu şekilde bir sınır tespitinde gerektiğinde bu unsurlar göz önünde bulundurularak yeniden değerlendirme yapılacaktır.

KB ve GB'ni gösteren şema

Koruma Bölgesi ve Gözetim Bölgesinin tamamı KIB'ı oluşturur. YHKM, KIB için temel önemde olan etkin karantina ve hareket kontrollerini sağlayacaktır. Hareket kontrolleri virüsün daha fazla yayılmasının önlenmesine katkı sağlayarak başarılı bir eradikasyonun hızını ve gerçekleşme ihtimalini artırır. Deklare edilen bölgelere dayalı olarak karantina ve hareket kontrolleri birkaç seviyede uygulanmalıdır.

Hastalığın eradike edilmesi kadar hareket kontrollerine bir ölçüde devam edilmelidir. Sıkı gözlem ve denetimler bir yandan sürerken bütün EB'ler, HTB'ları ve ŞB'lar karantina altına alınacak, EB'lere, HTB'larına ve ŞB'lara ve buralardan dışarıya hiçbir harekete izin verilmeyecektir.

Enfekte ya da temas riski bulunan kanatlılara ait ürünlerin atılması ve şüpheli ürünlere el konulması için riskli işletmelerde karantina ve hareket kontrolleri uygulanacaktır.

Yetkililer KIB dışında ve içinde hiçbir yasa dışı taşıma ya da ticaretin yapılmamasını sağlayacaklardır; bu durumun takip ve tespiti için polis ve silahlı kuvvetlerden yardım istenecektir. Özellikle EB'lara, HTB'larına ve ŞB'lara yakın ya da oralarda olup da KIB'den çıkış yapan kişiler virüsün mekanik yayılmasına neden olmamak için 3 gün süre ile canlı hayvanlarla temas etmemelidirler.

Yol üzerlerine hayvanların geçtiği yollara, meralara veya dere ve diğer akarsulara drenaj yolu ile hastalığın bulaşması önlenmelidir.

Yetkililer kısıtlı bölgelerde bütün kanatlı pazarlarının kapalı olmasını ve kanatlıların enfeksiyona maruz kalmış olabileceği bütün ticari yerlerin kapatılması ve dezenfekte edilmesini sağlayacaklardır.

Hastalığa karşı hassas kanatlı türleri resmi denetim altında doğrudan aynı koruma bölgesi içinde bulunan mezbahaya acil kesim için sevk edilebilir, ya da eğer bu bölgede hiç mezbaha yoksa temizlik ve dezenfeksiyona uyularak resmi denetim altında ve her taşıma hareketinin denetlenmesi şartı ile yetkili makam tarafından belirlenecek koruma bölgesi dışındaki bir mezbahaya acil kesim için sevk yapılabilir.

1. Mihrak:

Enfeksiyonun tespit edildiği ve laboratuvar bulguları ile teyit edildiği işletmeyi ifade eder. Burada aşağıdaki önlemler alınır.

- a) İşletmede hastalığın varlığı laboratuvar tarafından resmi olarak teyit edilir edilmez, işletmedeki bütün kümes hayvanları gecikmeden mahallinde itlaf edilecektir.
- b) Ölen veya öldürülen tüm kümes hayvanları ile tüm yumurtalar ve hayvan maddeleri (yem, gübre, saman, tüy, yumurtalar için violler gibi maddeler) imha edilir.
- c) Hastalığın inkübasyon dönemi sırasında işletmedeki kümes hayvanları kesilmişse, bu kümes hayvanlarından elde edilen etlerin izi sürülecek ve mümkünse imha edilecektir.
- d) Hastalığın varsayılan inkübasyon dönemi sırasında çıkan ve işletmeden uzaklaşmış kuluçkalık yumurtaların izi sürülecek ve imha edilecektir. Ancak bu yumurtalardan civciv çıkmış ise bu hayvanlar resmi kontrol altına alınacaktır.
- e) Hastalığın varsayılan inkübasyon dönemi sırasında elde edilen ve işletmeden uzaklaşmış sofralık yumurtalar uygun şekilde dezenfekte edilmemişlerse izi sürülecek ve mümkünse imha edilecektir.
- f) Mihrakta daha sıkı temizlik ve dezenfeksiyon kuralları uygulanır.
- g) Son imhadan (son temizlik ve dezenfeksiyondan sonra) 21 gün boyunca hiçbir hayvan sokulmayacaktır.

2. Koruma Bölgesi - Kontrol Bölgesi:

Enfeksiyonun görüldüğü işletme (mihrak), bu işletme ile teması olduğu varsayılan hastalıktan ve/veya bulaşmadan şüpheli işletmeleri bulunduran bölgedir. Koruma bölgesi harita üzerinden 3 km.lik yarıçaplı bir çember çizildikten sonra bu çember, ilgili emirler dahilinde bol miktarda detaylar ile rapor edilecek olan otoyolların ve yolların, su yollarının, demiryollarının, doğal bariyerlerin, köprüler, sabit yapılar ve diğer referans unsurları gibi özel noktaların göz önüne alınması ile çizilecek olan ideal geometrik hat ile ilişkilendirilecektir. Enfeksiyonun potansiyel yayılma riski ile ilgili epidemiyolojik gözlemlerde ayrıca dikkate alınmalıdır.

Koruma bölgesinin belirlenmesinde;

- Kanatlı nüfusunun yoğunluğu,
- Doğrudan ve dolaylı temaların gözlenmesi (diğer işletmeler, tacirler, pazarlar v.b.),
- Servislerin kendi kendilerine yeterliliği (kesim, dönüşüm tesisleri, v.b.) gibi hususlar göz önüne alınır.

Koruma bölgesinde alınacak önlemler:

- Kanatlı bulunan bütün işletmeler ve hayvan sayıları belirlenir,
- Kanatlı bulunan bütün işletmelere 3 günde bir periyodik ziyaretler ve klinik incelemeler yapılır, gerektiğinde laboratuvar incelemeleri için numuneler alınır. Gerçekleştirilen ziyaretler ve incelemelerin sonuçları kaydedilir,
- Buldukları işletmelerde veya izole olarak tutulabildikleri herhangi başka bir yerde bütün kanatlılara el konulur,
- İşletmelerin giriş veya çıkışlarında uygun dezenfeksiyon araçları kullanılır,
- Kanatlıların, kanatlı karkaslarının ve yumurtaların bölge dahilinde taşınması için ayrılmış olan taşıtların ve bu işle görevli kişilerin hareketlerinin kontrolü yapılır,
- Hava, demiryolu veya büyük yol bağlantıları üzerinden bölgeden transit geçiş durumları istisna olmak üzere kamu ve özel yollar üzerinde kanatlıların taşınması yasaklanır,
- Koruma bölgesi içinden kanatlıların veya hayvansal maddelerin çıkarılması gerektiği hallerde hastalığı takiple görevli Resmi Veteriner Hekime müracaat edilir. Bu yer değiştirmeler için izin verilmeden önce mutlaka Resmi Veteriner Hekim tarafından işletmede bir sağlık muayenesinin gerçekleştirilmesi gerekir.

3. Gözetim Bölgesi -Gözaltında Tutma Bölgesi:

Gözetim bölgesi; koruma bölgesini sınırlayan ve kapsayan, bölgenin coğrafi yapısı, işletme yoğunluğu, kesimhane, yem fabrikası ve diğer ekolojik ve epidemiyolojik faktörlere bağlı olarak mihraktan 3-10 km. yarıçaplı uzaklıktaki alandır. Bu bölgenin sınırlarına “**BURADA TAVUK VEBASI HASTALIĞI VAR**” yazılı levhalar asılır. Genel olarak kanatlıların sahipleri/bakıcıları tarafından günlük klinik inceleme için bilinçlendirilerek klinik inceleme onlara yaptırılır.

Gözetim bölgesinde alınacak önlemler:

- Kanatlı bulunan bütün işletmeler ve hayvan sayıları belirlenir,
- Bölge dahilinde kanatlıların ve kuluçkalık yumurtaların hareketlerine izinle müsaade edilir,

- c) Bu bölgede bulunan kanatlıların gözetim bölgesinin dışında yerleşik bulunan ve yetkili makam tarafından belirlenmiş olan bir kesimhaneye doğrudan taşınmaları halinin dışında bölgeden çıkarılması yasaktır. Bu kümes hayvanlarının etleri özel bir sağlık işareti taşımalıdır.
- d) Yumurtaların ancak yetkili makam tarafından tespit edilmiş olan kuluçka merkezlerine taşınmalarına izin verilebilir. Sevkiyat işleminden önce yumurtalar ve ambalajları dezenfekte edilmelidir,
- e) Kullanılmış olan gübre ve kanatlı altlıklarının bölgeden çıkışı yasaktır,
- f) Yem ve ekipmanların dışarı çıkarılmasına izinle müsaade edilir,
- g) Hava, kara ya da demiryolu ile transit geçişlerde, orijin ve varış noktası, kontrol ve gözetim bölgesinin dışında olduğunda ve ilan edilen alanlar içerisinde hayvanlar indirilmemek kaydıyla izinle müsaade edilir. Eğer gözetim bölgesinin içerisinde hayvanlar mecburi olarak alıkonacak olurlarsa bunlar şüpheli kabul edilir ve bunların daha sonraki hareketleri dikkatli bir şekilde tekrar değerlendirmeye alınır.

6.3.4.2. Epidemiyoloji

a) Uzman grup oluşturulması

Hastalığın erken döneminde deneyimli memurlardan oluşan küçük bir ekip oluşturulur. Bu ekibin görevi YHKM' e bilgi sağlamaktır.

YHKM' nin başkanı hastalığın kaynağına doğru izlenmesi amacıyla yönelik olarak ilk araştırma ekibi, klinik gözlem ekibi, bölge/mıntıka denetleme ve kontrol ekibi gibi farklı kategorilerde araştırma ekipleri ya da kişileri görevlendirir ve ilgili diğer tedbirlerin alınmasını sağlayacaktır.

b) Geriye ve ileriye doğru izleme

İzleme araçları

İzleme çalışmalarında aşağıdaki bilgilere ihtiyaç duyulacaktır.

Sayım

İşletmede bulunan hayvanların sayısı, hali hazırda ölmüş olan hayvanların sayısı, enfekte ya da kontamine olduğundan şüphe edilen hayvanların sayısı kaydedilir ve bu bilgiler sürekli güncel tutulur. Yine işletmedeki bütün yumurta stokları, et, et ürünleri, karkaslar, sıvı atık, gübre ve hayvan yemi ve çöplere ilişkin bilgiler kaydedilir ve bu bilgiler muhafaza edilir;

Bilgi toplama kontrol listesi

Toplanacak bilgiler ve yapılacak işlemler listelenir ve yazılı hale getirilir. Bu liste sürekli güncel tutularak tamamlanan ve yapılacak işlemler takip edilir.

Hayvan satış yerlerinin izlenmesi

YHKM yetkilileri KB ve GB içinde ve çevresinde bulunan bütün hayvan satılan yerlerin geriye ve ileriye doğru izlenmesini sağlar,

Klinik İzleme

Koruma Bölgesindeki ve Gözetim Bölgesindeki kanatlı hayvan bulunan bütün işletmeler ve hayvan sayıları belirlenir ve koruma bölgesindeki bütün işletmelere kontrol sıklığı 3 günü, gözetim bölgesindeki işletmelerde ise 10 günü geçmemek kaydıyla periyodik ziyaretler yapılarak hayvanlar AI semptomları yönünden incelenir ve bulgular düzenli kayıt altına alınır.

Hayvan bakıcı ve sahiplerine bu konuda detay bilgi verilerek günlük klinik inceleme yaptırılır, en

ufak şüphe ve durum değişimi halinde irtibat kurulacak kişi ve iletişim bilgileri verilir. İncelemeler bölgedeki kordonun kaldırılmasına kadar devam ettirilmelidir.

6.3.4.3. KANATLILARIN TOPTAN ÖLDÜRÜLMESİ (İtlaf)

İtlaf stratejisi Enfekte Mekanlar (EB) ve Hastalık Temas Mekanlarında (HTB) uygulanan bir stratejidir. Enfekte kanatlıların itlafı ve imhası mevcut yasalara uygun olarak enfeksiyonun yayılmasını önleyecek en kısa zaman içinde gerçekleştirilme ihtiyacı akılda tutularak yerine getirilecektir. İtlaf stratejisi ancak diğer kontrol metotları ile birlikte uygulandığında başarılı olabilir, fakat bunlar stratejinin etkinliğini artırmak ve enfekte sürülerin kontrol altına alınmalarını sağlamak için kullanılacak ve gereksiz kanatlı itlafına meydan verilmeyecektir. En fazla enfekte ya da risk altında olduğu düşünülen kanatlılara itlaf işleminde öncelik verilecektir.

Tür hassasiyeti ve daha çok virüs saçan dikkate alınarak; yetkililer önceliği en başta hastalığa karşı daha hassas türlere ve daha fazla virüs saçan türlere daha sonra da diğerlerine vermelidirler; örneğin önce tavuklar sonra diğer hayvanlar.

Ayrıca bu işlemlerin, yabani kuşların ve diğer hayvanların enfekte organik maddelere erişimini önleyecek şekilde hayvan barınaklarının kapıları kapalı tutularak yapılmasına ihtiyaç vardır. Genel anlamda mümkün olduğunda yakma veya rendering yerine enfekte kanatlıların yerinde gömülme işlemi tercih edilebilir, ancak bunun hastalığın çıkış yerine dayalı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

a) İtlaf ve elden çıkarma işlemlerinde gerekli personel ve ekipman

- Çiftlik giriş çıkışlarında enfekte mekanları tanımlamak için tahta direkler ve plastik kırmızı- beyaz şeritler,
- Gezici dezenfeksiyon birimleri,
- Gece aydınlatma araçları,
- Her enfekte çiftlik için en az bir RV,
- Aşırı çalışmayı önlemek için yeterli sayıda personel (itlaf görevlileri ve diğer personel),
- Karkasları çiftlik dışına taşımak için gerekli taşıt sayısının hesaplanması,
- Ölü kanatlıları taşıyacak taşıtların güzergahının belirlenmesi,
- Sürüleri kontrol etmek, sakinleştirmek, bayıltmak ve öldürmek için gerekli gaz, ilaç ve cihazlar,
- Enfekte materyalin atılmasında/imhasında kullanılan uygun konteynırlar.

b) İtlaf metotları

- Küçük kanatlı grupların (aile tipi işletmelerde) itlafı için narkotik ve anestezi ürünlerinin birleştirilmesinden oluşan ilaçların intrapulmaner olarak enjeksiyonu yapılarak, acı çekmeden birkaç saniye içinde ölüm sağlanır.
- Yüksek sayıda olan enfekte sürülerin öldürülmesi ise, uyuşturma amaçlı gaz veya hipnotiklerin kullanımını ve daha sonrasında ise asfeksi ile ölümün gerçekleşmesi için ya kümesin içinde veya İl Müdürlüğümüzce yaptırılan konteynırlar kullanılarak yapılacaktır.
- Gaz vererek asfeksi oluşturulması ördek ve kazlarda tavuklardaki kadar etkili değildir. Su kuşlarının insani yolla öldürülmeleri için enjeksiyon yolu veya sığır kastrasyon forsepsi kullanılarak yapılacaktır.

c) Kullanılacak gaz

Bu amaçla en yaygın olarak kullanılan gaz Karbondioksit gazıdır. Karbon dioksit (CO₂)

17.5 kg/1000 m³: ortamı 30 dakikada doyurur ve 15 dakikada ölümler başlar.

6.3.4.4 HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLERİN İMHASI

1- Kanatlıların İmha Edilmesi

Kanatlıların imhasında en yüksek güvenlik garantisi veren bir karkas imha metodu kullanılması tercih olunur. Bu nedenle hidrojeolojik şartların izin vermesi halinde ve diğer kanatlıların güvenliğini tehlikeye sokma durumu ile birlikte, karkasların yeteri kadar biyolojik güvenliliği olmayan şartlarda nispeten uzun mesafelere taşınmasını gerektirmemesi halinde çukura gömme işlemine başvurulması tercih olunur.

Kül haline getirme sadece buna uygun yapılarda gerçekleştirilebilir, bunun için atım dumanlarının kül haline getirilmesi için yakım sonrası cihazları ile donatılmış olan, karkas imhası için kapasiteye sahip kül edici fırınların mevcut olması gereklidir. Ayrıca yüksek riskli malzemeler için olan termo-imha tesislerinin de kullanılması mümkündür.

Çeşitli işlevlerde görev alan bütün personel, enfekte olmuş olan kanatlı hayvanlar ile son temastan sonra 3 gün boyunca ve aynı zamanda çalışmalar sırasında da olmak üzere, reseptif (hassas) hayvanların bulunduğu yerleri ziyaret etmemelidirler.

a) Çukura gömme ile ortadan kaldırma

Teşhis teyit edilir edilmez karkasların gömülmesi için çukur hazırlanmasına, mümkün olan en kısa sürede başlanmalıdır. Önceden seçilmiş olan yer muhtemelen enfekte olmuş olan merkezin

yakınlarında veya mümkün olan en yakın yerde, tercihen yerleşimin olduğu yerlerden uzakta, hayvanların uğrağı olmayan, akarsulardan uzak, yer altı sularını kirletmeyecek yerlerde olmalıdır. Çukur en az iki metre genişliğinde ve yine en az iki metre derinliğinde olmalıdır.

Bu derinlikte, her biri yaklaşık 1,8 kg ağırlığında olan 300 hayvan için 1,3 m²'lik alan gerekli olur. Daha derine kazılması (3,6-6 metre) mümkün olduğunda, m² başına hayvan sayısı her bir metre derinlik ile birlikte iki katına çıkabilir. Karkasların ve/veya malzemenin çukura gömülme işlemleri sona erdikten sonra, bunların üzeri deliği kapatmadan önce sönmemiş kireç ile kaplanır. Delik daha sonra, fazlaca bastırmamaya dikkat göstererek toprak ile doldurulmalıdır, çünkü daha sonraki ayrışma olayları ile gaz oluşumu çatlakların meydana gelmesine neden olabilir. Dezenfekte edilebilir olmayan bütün malzeme (örnek olarak ahşap, kağıt, vb.) hayvanlar ile gömülür.

b) Rendering tesislerinde ortadan kaldırma

Karkasların transformasyon veya yakma tesislerine taşınmaları halinde, tümüyle sızdırmaz olan (kapağı da dahil olarak), muhtemelen taşıma için uygun olan, büyük kasalı kamyonların kullanılması gereklidir. Hayvanlar kesinlikle canlı olarak taşınmamalıdır.

Et unlarının üretimi için olan dönüşüm tesislerinde gerçekleştirilen imha işlemi, ilgili uygulamanın yarım saat boyunca en az 120°C'lik bir ısıda karkasların kıyma haline getirilmesinden sonra kabul edilebilir. Çevrim ile ilgili uygun kontroller, en azından bitmiş ürünün enfektifliği hakkında kontroller ile gerçekleştirilecektir.

Bu tesisler aşağıdaki minimum niteliklere sahip olmalıdırlar.

a) Tesislere ulaşan yolların çimento yer döşemeleri olmalıdır, (atık su boşaltım yollarına ve arıtma

tesisine maksimum dikkat gösteriniz.)

b) Karkasların hermetik (hava geçirmeyen) kasalardan boşaltım işleminin gerçekleştirildiği yer, kıyma yapıcılara ulaşım platoları veya yakıcı fırın ağızları gibi, kaplı ve yer döşemeli olmalı ve ulaşım kapatılabilir olmalıdır,

c) Platoların girişinde, iç kısma yerleştirilmiş olan bir yıkanma ve dezenfeksiyon noktası olmalıdır.

Tesisin normal faaliyeti, karkasların imhası için gerekli olan bütün süre boyunca durdurulur. Ticari faaliyete yeniden başlanmadan önce ve detaylı dezenfeksiyonlardan sonra üretim yaptığı et, kemik unu, jelatin v.b. lerden numuneler alınarak tavuk vebası yönünden incelettilir.

c) **İmha yerleri**

Yönetmeliğe uygun , çevreye zarar vermeyecek şekilde imha yerleri hazırlanması işi İl ve İlçe Belediye Başkanlıklarınca yapılacaktır.

İmhada Karkas Taşıma

Topluca öldürülmüş olan hayvanların karkaslarının taşınması sızdırmaz ve hermetik (hava geçirmeyen) kapaklı kaplar ile gerçekleştirilmelidir.

Aracın sürücüsü kabinden inmemelidir ve eğer inmek zorunda kalırsa inmeden önce tek kullanımlık tulum ve ayakkabı giymelidir. Yeniden binerken, sürücü koltuğuna oturmadan önce giymiş olduğu tek kullanımlık giysileri teslim etmeyi sağlamalıdır.

Taşımada Dezenfeksiyon

a) İşletmenin girişinde, işletmeden çıkan bütün araçları dezenfekte eden mobil bir dezenfeksiyon ünitesi bulundurulur,

b) Personel girişte tümüyle giysilerini değiştirmeli ve bu amaçla hazırlanmış olan giysileri giymelidir. Personel, işini bitirdikten sonra giysilerini tümüyle değiştirmeli ve mobil duşlar noktasında çok titiz bir şekilde duş yapılmalıdır,

c) Yükleme evresinde karkaslar, kasalara konuldukça bölüm uygun bir dezenfeksiyon işlemine tabii tutulur,

d) Yükleme işlemleri sona erdikten sonra, motorlu araç enfekte olmuş alanı terk etmeden önce büyük bir dikkat gösterilerek dezenfekte edilmeli, bu uygulamaya özellikle tekerlekler, kasalar ve araba gövdesinin alt tarafları tabii tutulmalıdır. Enfekte olmuş alandan çıkmadan önce araç üzerindeki damlaların düşmeye bırakılması önemlidir,

e) Karkasların boşaltım noktasında araç, kasaların içi de dahil olmak üzere, yıkanmalı ve dezenfekte edilmelidir, bu işlem platoların içine yerleştirilmiş olan dezenfeksiyon istasyonu tarafından gerçekleştirilir; kamyon bu alandan çıktıktan sonra, bu ortamda dezenfekte edilir. Kamyon tesisin girişine yerleşik olan dezenfeksiyon noktasında yeniden dışsal olarak dezenfekte edilir,

f) İşletmenin dezenfeksiyonu ile ilgili olarak ise, toplu olarak öldürme sona erdikten sonra, ilgili bölüm dahilinde belirtilmiş olan talimatlara uyulmalıdır.

2. Hayvansal Maddelerin İmhası

Hastalık çıkan kümes veya işletmedeki yumurta, tavuk gübresi, tüyü ve yemlerin dışarı çıkarılması yasaktır. Bu hayvan maddelerinin kullanımına izin verilmez. Karkasların gömülmesi sisteminin kullanılması halinde, aşağıdaki bahsi geçen maddeler de aynı çukura konulabilir ve üzeri toprak ile kaplanabilir veya enfekte olmuş olan karkasların taşınması için öngörülmüş olan aynı metodlar ile bu malzemelerin yakıcılara taşınarak imha edilmesi gerekir.

Hastalık çıkan işletmelerdeki göz önüne alınacak başlıca materyaller şunlardır:

- a) Kanatlı gübresi,
- b) Yumurtalar ve yumurta türevleri,
- c) Saman,
- d) Yem ve diğer besinler,
- e) Tüyler,
- f) Yumurtalar için viol,
- g) İlaçlar ve aşılar.

6.3.4.5. TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON

Kanatlılar toptan imha edildikten sonra enfekte olmuş olan işletmelerin temizliği ve dezenfeksiyonu için uygulanması gereken prosedürler aşağıda belirtilmiştir.

- a) İşletmeye veya kümese bağlı olan kısımlar (kuluçka merkezi, yumurta ve taşıyıcıların toplanma odası, yumurtaların seçilmesi ve ambalajı için olan mekan, pastörizasyon tesisleri) fiziksel olarak veya fonksiyonel olarak uygun şekilde dezenfekte edilmelidirler. Ayrıca canlı hayvanların veya kuluçka yada tüketim yumurtalarının, yem ve diğerlerinin taşınması için olan işletme taşıma araçları da aynı uygulamaya tabi tutulmalıdır,
- b) Duvarlar, zemin, alanlar ve tavanların temizliği titiz bir şekilde yapılmalı, bütün dışkı kabuklaşmaları kazınmalı, gerçekten dezenfekte edilebilir olan yüzeyler hazırlayacak şekilde, bütün dezenfekte edilemeyen yapılar sökülmeli ve imha edilmelidir,
- c) Kapalı olan yerlerin duvarları ve yerleri uygun dezenfekte edici solüsyon ile yıkanmalı, demir strüktürler ısı ile dekontamine edilmeli, eğer işlem riskli değilse aynı zamanda alevde maruz bırakılmalıdırlar,
- d) Dış kısımlarda, mevcut her türlü organik kalıntının alınması ile detaylı bir temizlik yapıldıktan sonra, dezenfekte edici solüsyon ile yıkanmalıdırlar,
- e) Çimentolanmamış olan açık alanlarda, birden fazla olmak üzere aynı dezenfekte edici solüsyon ile uygulamaya tabi tutulmalıdır. İşletmede mevcut olan bütün alet ve makineler bir araya toplanmalı, titiz bir şekilde temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir. Bu evre sona erdikten sonra kümesler, açık alanlar vb. uygun dezenfekte edici madde ile uygulamaya tabi tutulur,
- f) Su deposu, boru sistemleri , kanallar ve su içme araçları uygun bir dezenfekte edici solüsyon ile uygulamaya tabi tutulmalıdır ve solüsyon en az 48 saat boyunca dezenfekte edilecek olan yapılarda kalmalıdır,

- g) Yem siloları boşaltılmalı ve yem kalıntılarını düşürmek için bu silolara vurulmalıdır, daha sonra yukarıdan sıcak sulu hidro temizleyicisi ile yıkanmalı ve daha sonrasında dumanlanmalıdır. Yemlikler ve yuvalar sökülmeli ve hidro temizleyici ile temizlenmeli ve daha sonrasında dezenfekte edilmelidir,
- h) İzinli olarak işletmeye ulaşan bütün kişilerin dezenfeksiyona tabi tutulmasını sağlamak için, mobil bir dezenfeksiyon istasyonu bütün dezenfeksiyon evrelerinin sonuna kadar işletmenin girişinde kalmalıdır,
- i) Personel toptan imha evrelerinde olduğu gibi hareket etmeye devam etmelidir,
- j) Temizlenmiş ve dezenfekte edilmiş olan mekanlar dumanlamaya tabi tutulmalıdır,
- k) 15 gün sonra su ve yem dağıtım tesislerinin buharlanmasını ve dezenfeksiyon işlemleri tekrar edilmelidir.

Ön Temizlik ve Dezenfeksiyon

- a) Kanatlı karkasları imha edilmek üzere alınır alınmaz, kanatlı kümesleri ve ilgili bölümleri ve toptan imha ve ölüm sonrası muayene sırasında kontamine olmuş olan binaların, avluların vb.'nin bütün bölümleri uygun dezenfektanlar ile uygulamaya tabi tutulmalıdır.
- b) Binaları, avluları, aletleri vb.'yi kontamine etmiş olma ihtimali olan her türlü kanatlı dokusu ve yumurtaları uygun şekilde alınmalı ve karkaslar ile birlikte ortadan kaldırılmalıdır.
- c) Kullanılmış olan dezenfektan uygulamaya tabi tutulmuş olan yüzey üzerinde en az 24 saat boyunca kalmalıdır.

Son Temizleme ve Dezenfeksiyon

- a) Yağ ve pislikler yağ alıcı bir ürün uygulanarak bütün yüzeylerden silinmeli ve daha sonrasında su ile yıkanmalıdır.
- b) Su ile yıkandıktan sonra yukarıda belirtilen yüzeyler yeniden bir dezenfektan ile uygulamaya tabi tutulmalıdır.
- c) Yedi gün sonra mekanlar yağ alıcı bir ürün ile uygulamaya tabi tutulmalı, soğuk su ile durulanmalı, bir dezenfektan kullanılmalı ve yeniden su ile durulanmalıdır.

Taşıma Araçlarında Temizlik ve Dezenfeksiyon

Barınaklara giren ve çıkan herhangi bir taşıt ya da römorkun gerek dış tarafları gerekse de alt kısımları temizlenip dezenfekte edilecektir.[tekerlekler dahil (tekerleklerin bütün taban çeperi dahil), jantlar, çamurluklar]. Taşıt ya da römorkun kanatlı taşınan kısımları da temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir. Taşıtın içi de dahili gözle görülebilen bütün çamur, pislik, hayvan dışkısı, sıçramış atıklar ve diğer benzeri maddeler temizlenmeli ve giderilmelidir.

Hastalığa Karşı Kullanılacak Başlıca Dezenfektanlar

- a) Sodyum Hipoklorit : Aktif klor içinde % 2'lik solüsyon.
- b) Formalin+Permanganat : Kapalı ortamlarda dumanlama

6.3.4.6. HASTALIK BÖLGESİNİN KONTROLÜ

Hastalığı takiple görevli Resmi Veteriner Hekimi (RV) hastalık tamamen sönüncüye kadar bölgeyi kontrol eder. Tavuk vebası insanlara da bulaşabileceğinden, Resmi Veteriner Hekimi hastalık hakkında hayvan sahiplerine ve mahalli sağlık teşkilatına bilgi verir.

6.3.4.7. HASTALIĞIN SÖNÜŞÜ Tavuk vebası hastalığında alınan karantina tedbirleri son imhadan 21

gün sonra gerekli periyodik dezenfeksiyonlar yapıldıktan sonra kaldırılır.

7. EĞİTİM

7.1. İlgili Personelin Eğitimi :

İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünde Çalışan Resmi Veteriner Hekimler, Veteriner Sağlık Teknikerleri/Teknisyenleri, Serbest Veteriner Hekimler AI (Tavuk Vebası) hakkında bilgilendirilmişlerdir. Personel AI nın teşhis metotları ve hastalıkla mücadele konusunda düzenli olarak eğitime devam edilecektir.

Personelin eğitiminde;

- AI nin klinik teşhisi,
- Hayvandan hayvana, hayvandan insana bulaşma yolları,
- KB ve GB' deki enfekte mekanlarda uygulanan prosedürler (sanitasyon ve imha),
- YHKM' deki prosedürler,
- Kayıt tutulması,
- Bildirim ve yayım prosedürleri, konuları işlenmiştir.

7.2. Farklı grupların eğitimi

- Hayvan Sahipleri,
- Çiftçiler, Satıcılar,
- Polis, jandarma ve belediye zabıtaları

7.3. Eğitim programının uygulanması

Hastalığın klinik belirtilerle ilgili resim ve video görüntüleri ve AI virüsü ile enfekte bir sürüdeki sağlık ve verim kayıtlarının nasıl değiştiğine ilişkin örnekler.

7.4. Bu programla ilgili sorumluluk

Eskişehir AI Acil Eylem Planı eğitim programlarının uygulanmasından İl Tarım ve Orman Müdürlüğü sorumludur.

8. HASTALIK BİLİNCİ VE HALKLA İLİŞKİLER

8.1. Giriş :Hastalıkla ilgili kamuoyunu ilgilendiren bilgiler çok dikkatli bir şekilde hazırlanarak YHKM yayım bölümü tarafından yayımlanacaktır.

8.2. Raporlama şartı

Hastalık şüphesi, teşhisi ya da teyidi durumunda en kısa sürede GKGM'ne bilgi verilecektir. Halkın bilgilendirilmesi Bakanlığımız emirleri doğrultusunda Vali veya YHKM tarafından belirlenen bir sözcü tarafından yapılacaktır.

8.3. Tanıtım

TOB Bültenlerin yayımları, tarımla ilgili basın ve radyo yayımları ile kahvehane/kafe ziyaretleri ve TV kanalları yoluyla çiftçiler için sohbet programları şeklinde tanıtım yapılacaktır. Bu yayınlara ek olarak internet sitemiz <http://eskisehir.tarimorman.gov.tr/> kamuoyunun hastalık bilincinin muhafazası için kullanılacaktır.

EK-1

YEREL HASTALIK KRİZ MERKEZİ (YHKM) ADRESİ
ESKİŞEHİR İL Tarım ve Orman Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Yetiştiriciliği ve Su
Ürünleri Şube Müdürlüğü

Telefon: 0222 310 1717 - 1718

Faks : 0222 310 0476

<http://eskisehir.tarimorman.gov.tr/>
26.haysag@tarimorman.gov.tr

İLÇE MÜDÜRLERİ VE VETERİNER HEKİM PERSONELİN TELEFON LİSTESİ

S.NO	ADI SOYADI	ÜNVANI	İLÇESİ	CEP TEL NO	İŞ TELEFON	FAX NO
1	CEMAL SÖNMEZ BAŞ	İLÇE MÜDÜR V.	ALPU	05364405815	5112278	5112578
2	MUSTAFA NURİ GÜVENC	VETERİNER HEKİM	ALPU	0.544.2288328		
3	MERVE BOZKAYA	VETERİNER HEKİM	ALPU	0.541.4435370		
4	SEVGİ GÖZDE DEMİRAY	VETERİNER HEKİM	ALPU	0.533.3573029		
5	UMUT KAYA	VETERİNER HEKİM	ALPU	0.506.2874015		
6	HAMDİ GEDİK	VETERİNER HEKİM	ALPU	05393783399		
7	FATMA İLKAY AKÇAY	VETERİNER HEKİM	ALPU	05433829870		
8	YENER AYDOĞAN	VET. SAĞ. TEK	ALPU	0.535.2151322		
79	METE SEVİM	VET. SAĞ. TEK	ALPU	0.542.5598868		
10	NURULLAH AYDEMİR	VET. SAĞ. TEK	ALPU	5444308998		
11	SELÇUK UYGUN	İLÇE MÜDÜR V.	BEYLİKOVA	5426916730	5313139	5313008
12	SADULLAH ŞAHAN	VETERİNER HEKİM	BEYLİKOVA	5424346805		
13	SAFFET ALPER ÜNLÜKAL	VETERİNER HEKİM	BEYLİKOVA	0.5336177224		
14	MAHMUT DİNÇER	VETERİNER HEKİM	BEYLİKOVA	0.542.5280742		
15	ÖMÜR RAMAZAN	VETERİNER HEKİM	BEYLİKOVA	0.532.6100324		
16	CİHAN BAYDAR	VETERİNER HEKİM	BEYLİKOVA	0.545.6032626		
17	ALİ İHSAN SÖKER	İLÇE MÜDÜR V.	ÇİFTELER	0.505.596.193 1	5414037	5422183
18	ŞÜKRÜ KARAKAYA	VETERİNER HEKİM	ÇİFTELER	05057451625		
19	HALİL İBRAHİM GÖRGÜN	VETERİNER HEKİM	ÇİFTELER	0.505.3814778		
20	KEMAL GÜVEN	VETERİNER HEKİM	ÇİFTELER	0.542.4996138		

21	AŞKIN PALAMUT	VETERİNER HEKİM	ÇİFTELER	0.537.8143787		
22	EMRAH ÖZKAN	VETERİNER HEKİM	ÇİFTELER	05053222090		
23	AYCAN BORA KILINÇ	İLÇE MÜDÜR V.	GÜNYÜZÜ	0.536.3428243	5617462	5617462
24	EMRAH SALİH KAYA	VETERİNER HEKİM	GÜNYÜZÜ	0.535.5660066		
25	GÖKÇEN KAYA	VETERİNER HEKİM	GÜNYÜZÜ	0.533.6507691		
26	ÇİĞDEM ÖNCÜBAŞI	VET. SAĞ. TEK	GÜNYÜZÜ	0.553.5769532		
27	ARIF GÖKÇE	İLÇE MÜDÜR V.	HAN	0.530.7779192	5816197	5816276
28	AHMET YASİN ŞEN	VETERİNER HEKİM	HAN	0.505.5265983		
29	YASİN UYSAL	İLÇE MÜDÜR V.	İNÖNÜ		5912316	5912093
30	FİKRET ÇETİNER	VETERİNER HEKİM	İNÖNÜ	0.535.5956235		
31	SEDAT MENGE	VETERİNER HEKİM	İNÖNÜ	05533916833		
32	ADEM YILMAZ	VETERİNER HEKİM	İNÖNÜ			
33	İLKER ÇOLAK	İLÇE MÜDÜR V.	MAHMUDIYE	0.530.3463331	6113019	6113032
34	BERRAK ÇAVUŞOĞLU	VETERİNER HEKİM	MAHMUDIYE	0.507.4483616		
35	ABBAS BİLGİÇ	VETERİNER HEKİM	MAHMUDIYE	0.507.7626880		
36	MURAT AKSU	VETERİNER HEKİM	MAHMUDIYE	0.544.8682886		
37	GÖKHAN GÜNEŞ	VETERİNER HEKİM	MAHMUDIYE	0.543.2333634		
38	PINAR AKSU	VETERİNER HEKİM	MAHMUDIYE	0.506.2650905		
39	SEMİH ÖZYILMAZ	VETERİNER HEKİM	MAHMUDIYE	0.544.5687531		

40	ŞENOL MUTLUTÜRK	VET. SAĞ. TEK	MAHMUDIYE	0.532.7089660		
41	MEHMET ÖZİPEK	İLÇE MÜDÜR V.	MİHALGAZİ	0.532.7772106	6212260	6212260
42	NURULLAH TOP	VET. SAĞ. TEK	MİHALGAZİ	0.541.5293995		
43	BEKİR ÖNCEL	İLÇE MÜDÜR V.	MİHALIÇCIK	05396394285	6312030	6313631
44	BİLAL TOSUN	VETERİNER HEKİM	MİHALIÇCIK	0.533.734.709 8		
45	HASAN HÜSEYİN ARI	VETERİNER HEKİM	MİHALIÇCIK	0.537.5660516		
46	NEŞE KARABAY	VETERİNER HEKİM	MİHALIÇCIK	0.530.1503688		
47	ONUR ŞENER	VETERİNER HEKİM	MİHALIÇCIK	0.530.8832747		
48	SUAT EREN	VETERİNER HEKİM	MİHALIÇCIK	05413071271		
49	GÖKSEL ATEŞ	İLÇE MÜDÜR V.	SARICAKAYA	0.544.8334850	6612011	6613830
50	HAYDAR İPEK	VETERİNER HEKİM	SARICAKAYA	0.538.8304644		
51	TALAT TURGUT	VET. SAĞ. TEK.	SARICAKAYA	0.533.6832337		
52	KEREM CAN	VET. SAĞ. TEK.	SARICAKAYA	05333266604		
53	YAVUZ KAZAN	İLÇE MÜDÜR V.	SEYİTGAZİ	05326952130	6712031	6713005
54	EMRAH ÇELEN	VETERİNER HEKİM	SEYİTGAZİ	5338167294		
55	MUSTAFA SERTUĞ ÇOBAN	VETERİNER HEKİM	SEYİTGAZİ	05064426266		
56	HÜSEYİN ÖZCAN	VETERİNER HEKİM	SEYİTGAZİ	0.5062590803		
57	İSMAİL OKAN AVCI	VETERİNER HEKİM	SEYİTGAZİ	05467442526		
58	ALİ MURAT GÜNEŞ	VETERİNER HEKİM	SEYİTGAZİ	0.507.9973526		
59	MUZAFFER VATANSEVER	VET. SAĞ. TEK.	SEYİTGAZİ	0.533.2447277		
60	ERHAN ULUTÜRK	İLÇE MÜDÜR V.	SİVRİHİSAR	0.542.7835021	7114041	7114873

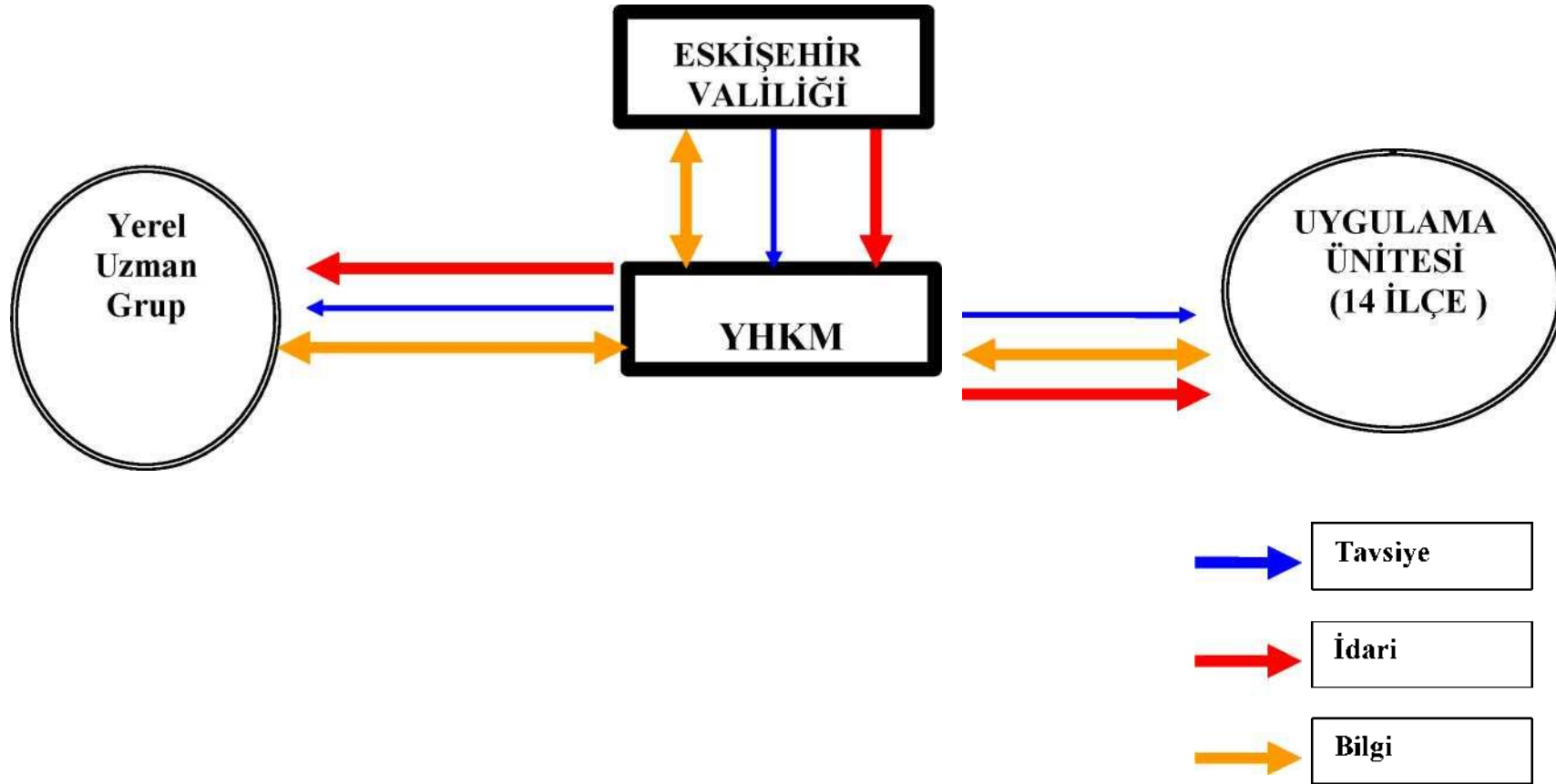
61	SERVET DİNÇER	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	0.505.8945779		
62	YETİŞ YAYVAN	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	0.553.3489602		
63	MEHMET YURT	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	0.507.7831913		
64	SERCAN ERKOCA	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	0.543.2616242		
65	HAMDİ KARASİVRİ	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	0.537.5073354		
66	BURCU KARASİVRİ	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	0.532.1315820		
67	OSMAN DURU	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	0.541.4624990		
68	OLCAY ÇETİNKOL	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	05322010629		
69	NEŞE KARABAY	VETERİNER HEKİM	SİVRİHİSAR	0.530.1503688		
70	AHMET YILDIZ	VET. SAĞ.TEK.	SİVRİHİSAR	0.546.5443628		
71	ABBAS GÜLTEKİN BELİKIRIK	VET. SAĞ.TEK.	SİVRİHİSAR	0.541.7113317		
72	YALÇIN BUDAK	İLÇE MÜDÜRÜ	ODUNPAZARI	0.505.4887179	3101718	3104095
73	ÖZAY KULACA	VETERİNER HEKİM	ODUNPAZARI	0.505.2624836		
74	FUNDA MERAL ÖZUYAR	VETERİNER HEKİM	ODUNPAZARI	0.533.7356035		
75	VOLKAN NEVRUZ ARIKAN	VETERİNER HEKİM	ODUNPAZARI	0.530.9210031		
76	SALİH GÜRDOĞAN	VETERİNER HEKİM	ODUNPAZARI	0.554.5794797		
77	İNCİGÜL GÖKDEMİR	VETERİNER HEKİM	ODUNPAZARI	0.535.7649578		
78	AHMET TONTU	VETERİNER HEKİM	ODUNPAZARI	0.535.7004011		
79	HAKAN BABACAN	VETERİNER HEKİM	ODUNPAZARI	05412916867		

80	GÖKHAN SABIRLI	VETERİNER HEKİM	ODUNPAZARI	0.543.8162732		
81	RIVAN IŞIKYANDI	VET. SAĞ.TEK.	ODUNPAZARI	0.538.6939792		
82	SERAT KÖSE	VET. SAĞ. TEK	ODUNPAZARI	0.542.6836291		
83	ZEKİ SERT	İLÇE MÜDÜR V.	TEPEBAŞI	05326024077	3102558	
84	HASAN TOYGUN	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.532.7011656		
85	ALİ ÖZKAN	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.532.6170327		3101553
86	SEMA KÖKSAL	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.505.7989991		
87	AYHAN YÖRÜKOĞLU	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.533.7710481		
88	EMRE TUNCAY ÖZGÜNEN	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.507.8901570		
89	MUSTAFA ONUR MUT	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.543.8323211		
90	MEHMET VAROL	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.530.1104585		
91	SERKAN ARSLAN	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.532.3745224		
92	ULAŞ ÇETİNER	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.507.7081827		
93	SUNA YAYLA	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.532.2174179		
94	NURCAN ORHAN GÜLLE	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	05327690323		
95	HASAN ATASOY	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	0.505.9323475		
96	SÜLEYMAN ÖZSANCAKTAR	VETERİNER HEKİM	TEPEBAŞI	05398833882		

97	MEHMET KISA	VET. SAĞ. TEK	TEPEBAŞI	0.532.7494637		
98	CEMAL YURTAYDIN	VET. SAĞ. TEK	TEPEBAŞI	0.542.7384238		
99	ERKAN AYRANCILAR	VET. SAĞ. TEK	TEPEBAŞI	0.532.2257169		
100	HÜSNÜ ÖZGÜR	VET. SAĞ. TEK	TEPEBAŞI	05425850019		
101	OLÇAY DÖNMEZ	VET. SAĞ. TEK	TEPEBAŞI	05322010629		

YEREL HASTALIK KRİZ MERKEZİ (YHKM) KOMUTA ZİNCİRİ

EK-3

EK 4

YEREL HASTALIK KRİZ MERKEZİ (YHKM) ASIL ÜYELERİ İLETİŞİM LİSTESİ

ADI SOYADI	GÖREVİ (YHKM)	UNVAN	TELEFON NO
Bekir Şahin TÛTÛNCÛ	Başkan	Vali Yardımcısı	2219000
ALİ KAYA	Başkan Vekili	Hay.Sağ.Yetiş. ve Su Ür. Şb. Müdürü	541 4315864
Yılmaz BÛYÛKERŞEN	Üye	Belediye Başkanı	2115527
Aykut HAMZAÇEBİ	Üye	Belediye Zabıtası Dairesi Başkanı	2115500
İlhan ŞEN	Üye	İl Jandarma Komutanı	2211101
Engin DİNÇ	Üye	İl Emniyet Müdürü	505 3182600
Rahim TAŞ	Üye	Defterdar V.	2301689
Dr. Aslı Melek ZEYTİN	Üye	İl Halk Sağlığı Müdürü	2337878
Doç.Dr. Uğur BİLGE	Üye	Sağlık İl Müdürü	2302781
Gökhan ÖZBOZ	Üye	Bulaşıcı Hast. Çevre ve Çalışan Sağ. Sb. Müd.	2337878
Habib BULGUROĞLU	Üye	Çevre ve Şehircilik İl Müdürü	3353573
Süleyman BULUŞAN	Üye	Odunpazarı Ziraat Odası Başkanı	2216667
Hüseyin ŞEN	Üye	Tepebaşı Ziraat Odası Başkanı	3231199
Mehmet KIZILINLER	Üye	Veteriner Hekimler Odası Başkanı	538 9487928

NOT: 1-Gerek görülmesi halinde diğer kamu kurum temsilcileri de YHKM' ne üye olarak alınabilecektir. (EK- 8 Listeden)

2-Salgının çıktığı yerin Belediye Başkanı YHKM' ne üye olarak alınacaktır. (EK-8 Listeden)

İL YÖNETİMİ İLETİŞİM LİSTESİ

GÖREVİ	ADI SOYADI	TELEFON	FAX
Odunpazarı Kaymakamı	Turgay Hakan BİLGİN	220 21 81	
Tepebaşı Kaymakamı	Erdinç YILMAZ	335 22 32	
Sivrihisar Kaymakamı	Ali SÖZEN	7114024	
Çifteler Kaymakamı	Mehmet Uğur ARSLAN	541 40 28	
Han Kaymakamı	Tuncay KALDIRIM	581 61 93	
Mihalıççık Kaymakamı	Mesut ATEŞ	631 20 05	
Mihalgazi Kaymakamı	Hasan Hüseyin UZAN	6212255	
Beylikova Kaymakamı	Samet ÖZTÜRK	5313323	
Alpu Kaymakamı	Ömer ÖZBAY	5112152	
Seyitgazi Kaymakamı	Cüneyt DEMİRKOL	6713001	
Sarıcakaya Kaymakamı	Mustafa Nevzat MERCAN	661 20 02	
Mahmudiye Kaymakamı	Salih SAK	6113001	
İnönü Kaymakamı	Mustafa TAŞ	591 23 52	
Günyüzü Kaymakamı	Ömer Övünç KOŞANSU	5617255	
Odunpazarı Belediye Başkanı	Kazım KURT	213 3030	
Tepebaşı Belediye Başkanı	Ahmet ATAÇ	211 40 00	
Alpu Belediye Başkanı	Gürbüz GÜLER	511 20 11	
Beylikova Belediye Başkanı	Özkan ALP	531 3030	

Kütahya Yolu Üzeri Sazova MevkiAyrıntılı bilgi için irtibat: Veteriner Hekim E.S.ÖZKÜTÜK Telefon: (0222)310 17 17

Belgegeçer: (0222) 2302768 Dahili Telefon: 516 Telefon: 0 370 424 35 28 Tel.- Faks: 424 46 43

Çifteler Belediye Başkanı	Kadir BIYIK	541 4081	
Günyüzü Belediye Başkanı	Menderes DURGUT	561 7020	
Han Belediye Başkanı	Erdal ŞANLI	581 6051	
İnönü Belediye Başkanı	Kadir BOZKURT	591 25 20	
Mahmudiye Belediye Başkanı	İshak GÜNDOĞAN	611 3057	
Mihalıççık Belediye Başkanı	Haydar ÇORUM	631 22 10	
Mihalgazi Belediye Başkanı	Zeynep AKGÜN	621 2007	
Sarıcakaya Belediye Başkanı	Hüseyin GÜLER	661 2148	
Seyitgazi Belediye Başkanı	Uğur TEPE	671 3017	
Sivrihisar Belediye Başkanı	Hamid YÜZÜGÜLLÜ	711 3820	

EK-7**ESKİŞEHİR İLİNDE FAALİYET GÖSTEREN KANATLI
KESİMHANELERİ VE İMHA YERLERİ LİSTESİ****KESİMHANELER** _____:

ESKİŞEHİR İLİNDE RESMİ KANATLI KESİMHANESİ BULUNMAMAKTADIR.

İMHA YERLERİ _____:YEREL YÖNETİMLER İLE İL ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN
ÖNCEDEN BELİRLENEN ALANLAR.

Kütahya Yolu Üzeri Sazova Mevki Ayrıntılı bilgi için irtibat: Veteriner Hekim
E.S.ÖZKÜTÜK

Telefon: (0222)310 17 17 Belgegeçer: (0222) 2302768 Dahili Telefon: 516

RESMİ VETERİNER HEKİM İÇİN EKİPMAN LİSTESİ

- 1) Kağıt ve kalemler
- 2) Epidemiyolojik soru formları
- 3) Klinik ziyaret ve örnekleme işlemleri için gerekli ekipman ;
 - a. 2 adet atılabilir elbise
 - b. 5 çift atılabilir ayakkabı koruyucu (çizme galoş)
 - c. 2 çift lastik eldiven ve 5 çift lateks eldiven d. Atılabilir şapkalar (bone) ve yüz maskeleri e. Atılabilir tulum
 - f. Her iki tarafı da kapalı koruyucu gözlükler
 - g. Dirençli ve geçirgen olmayan tıbbi atık çantaları
 - h. Kâğıt peçete ve havlular
 - i. 5 adet sızdırmaz kap
 - j. 5 adet sızdırmaz ve suya dayanıklı plastik çanta
 - k. Elektrikli meşale
 - l. Aktif dezenfektan solüsyon m. 2 adet kalem ve not defteri
 - n. 100 adet 2.5 ml. lik enjektör ve iğneleri
 - o. Kan tüpleri ve tüp taşıyıcılar
 - p. Püskürtücü
 - q. 100 adet ince küçük plastik çanta, (poşet)
 - r. 2 adet cerrahi makas s. 2 çift forseps
 - t. Bant
 - u. 2 adet keçe uçlu kalem v. 1 termik kap
 - w. 5 dondurulmuş buz paketi

Bu kitden iki takım hazırlanıp İl Müdürlüğü Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğünde görevli RVH'in kullanımına hazır hale getirilmiştir.

HASTALIK ÖNCESİ VE SONRASINDA GÖREVLİ EKİPLER LİSTESİ EK-9**I. İL EKİP GÖREVLİLERİ**

Kriz Ekibinin	Adı ve Soyadı	Cep Telefonu
Sorumlu Veteriner Hekim	EŞREF SELÇUK ÖZKÜTÜK	0.505.5758731
Yedek Veteriner Hekim	VAHİT KUTLAR	05325782801

İTLAF EKİBİ

Kriz Ekibinin	Adı ve Soyadı	Cep Telefonu
VETERİNER HEKİM	YASİN KALKAN	0.505.5867805
VETERİNER HEKİM	MUSTAFA ARABACI	0.530.2525864
VETERİNER HEKİM	ALİ CAVİT BAYSAL	0.536.6010741
VETERİNER HEKİM	SERDAR ARSLAN	0.5426556721
VETERİNER HEKİM	TAMER UYGUR	0.536.6566255
VETERİNER HEKİM	Ş.ÇAĞLAR GÜLYİYEN	0.532.5989541
VETERİNER HEKİM	AHMET ÇORAPSIZ	0.5057055683
VETERİNER HEKİM	ENVER YURTCAN	0.506.2220836
VETERİNER HEKİM	BURCU ÇETİNER	0.505.2038496
VETERİNER HEKİM	OĞUZ UMUR	0.532.7762006
VETERİNER HEKİM	GÜRBÜZ TAYLAK	0.542.2679679
VETERİNER HEKİM	ALİ İBRAHİM GÜLLE	05353320499
VETERİNER HEKİM	ERDİNÇ YUVA	05323403672
VETERİNER HEKİM	AHMET ÇORAPSIZ	05057055683
VET.SAĞ.TEK.	İLHAN KARALAR	0.535.3728241
VET.SAĞ.TEK.	İBRAHİM ÖZDEMİR	0.542.6813611

Yardımcı Personel	Adı ve Soyadı	Cep Telefonu
ŞÖFÖR	RAHİMİ SÖYÜT	0.5356927315
ŞÖFÖR	SALİH SEÇKİN	5303274395
ŞÖFÖR	SEYFETTİN ARKAN	5366874946
ŞÖFÖR	MEHMET ÖZEL	5439156429
ŞÖFÖR	MUSTAFA AYDIN	5455338430
ŞÖFÖR	HASAN AĞIR	0.536 557 10 05
ŞÖFÖR	ABDİL YILDIZ	5452083144
İTLAF SORUMLUSU	SAİM YILDIZ	05364334289
İTLAF SORUMLUSU	ÖMER BULUT	05334557366
İTLAF SORUMLUSU	ÖZKAN KILIÇ	05365085552
İTLAF SORUMLUSU	AHMET YEŞİL	05393889771

İHBAR DEĞERLENDİRME EKİBİ (MERKEZ)

Kriz Ekibinin	Adı ve Soyadı	Cep Telefonu
Veteriner Hekim	ASLI ÖZKAN	0.533.7212411
Sorumlu Sekreter	Yunusemre UZUN	0.5334946970
Yedek Sekreter	Hüseyin AYDIN	0.5462939222

II. İLÇE EKİP GÖREVLİLERİ**İTLAF EKİBİ**

Kriz Ekibinin	Adı ve Soyadı	Cep Telefonu
ALPU TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	CEMAL SÖNMEZBAŞ	05364405815
VETERİNER HEKİM	MUSTAFA NURİ GÜVENÇ	0.544.2288328
VETERİNER HEKİM	MERVE BOZKAYA	0.541.4435370
VETERİNER HEKİM	SEVGİ GÖZDE DEMİRAY	0.533.3573029
VETERİNER HEKİM	UMUT KAYA	0.506.2874015
VETERİNER HEKİM	HAMDİ GEDİK	05393783399
VETERİNER HEKİM	FATMA İLKAY AKÇAY	05433829870
VET.SAĞ.TEK.	METE SEVİM	0.542.5598868
VET.SAĞ.TEK.	NURULLAH AYDEMİR	05444308998
VET.SAĞ.TEK.	YENER AYDOĞAN	053520151322
BEYLİKOVA TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	SELÇUK UYGUN	05426916730
VETERİNER HEKİM	SADULLAH ŞAHAN	05424346805
VETERİNER HEKİM	SAFFET ALPER ÜNLÜKAL	0.5336177224
VETERİNER HEKİM	MAHMUT DİNÇER	0.542.5280742
VETERİNER HEKİM	ÖMÜR RAMAZAN KARASAKAL	0.532.6100324
VETERİNER HEKİM	CİHAN BAYDAR	0.545.6032626
ÇİFTELER TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ALİ İHSAN SÖKER	05055961931

VETERİNER HEKİM	HALİL İBRAHİM GÖRGÜN	0.505.3814778
VETERİNER HEKİM	KEMAL GÜVEN	0.542.4996138
VETERİNER HEKİM	AŞKIN PALAMUT	0.537.8143787
VETERİNER HEKİM	ŞÜKRÜ KARAKAYA	05057451625
VETERİNER HEKİM	EMRAH ÖZKAN	05053222090
GÜNYÜZÜ TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	AYCAN BORA KILINÇ	05363428243
VETERİNER HEKİM	EMRAH SALİH KAYA	0.535.5660066
VETERİNER HEKİM	GÖKÇEN KAYA	0.533.6507691
VET.SAĞ.TEK.	ÇİĞDEM ÖNCÜBAŞI	0.553.5769532
HAN TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ARIF GÖKÇE	05307779192
VETERİNER HEKİM	AHMET YASİN ŞEN	0.505.5265983
İNÖNÜ TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	YASİN UYSAL	05442542293
VETERİNER HEKİM	FİKRET ÇETİNER	0.535.5956235
VETERİNER HEKİM	SEDAT MENGE	05533916833
VETERİNER HEKİM	ADEM YILMAZ	05412304666
MİHALIÇÇIK TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	BEKİR ÖNCEL	05396394285
VETERİNER HEKİM	BİLAL TOSUN	0.533.734.7098
VETERİNER HEKİM	HASAN HÜSEYİN ARI	0.537.5660516
VETERİNER HEKİM	SUAT EREN	05413071271
VETERİNER HEKİM	ONUR ŞENER	0.530.8832747
MAHMUDİYE TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	İLKER ÇOLAK	05303463331
VETERİNER HEKİM	BERRAK ÇAVUŞOĞLU	0.507.4483616
VETERİNER HEKİM	SEMİH ÖZYILMAZ	05445687531
VETERİNER HEKİM	ABBAS BİLGİÇ	0.507.7626880
VETERİNER HEKİM	MURAT AKSU	0.544.8682886

VETERİNER HEKİM	GÖKHAN GÜNEŞ	0.543.2333634
VETERİNER HEKİM	PINAR AKSU	0.506.2650905
VET.SAĞ.TEK.	ŞENOL MUTLUTÜRK	0.532.7089660
MİHALGAZİ TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ALİ GÜREL	05386764720
VETERİNER HEKİM	MEHMET ÖZİPEK	05327772106
VETERİNER HEKİM	NURULLAH TOP	0.541.5293995
SARICAKAYA TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	GÖKSEL ATEŞ	0.544.8334850
VETERİNER HEKİM	HAYDAR ÖZİPEK	05388304644
VET.SAĞ.TEK.	KEREM CAN	05333266604
VET.SAĞ.TEK.	TALAT TURGUT	0.533.6832337
SEYİTGAZİ TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	YAVUZ KAZAN	0.532.6952130
VETERİNER HEKİM	EMRAH ÇELEN	05338167294
VETERİNER HEKİM	HÜSEYİN ÖZCAN	0.5062590803
VETERİNER HEKİM	MUSTAFA SERTUĞ COBAN	05064426266
VETERİNER HEKİM	İSMAİL OKAN AVCI	05467442526
VETERİNER HEKİM	ALİ MURAT GÜNEŞ	0.507.9973526
VETERİNER HEKİM	SEMİH ÖZYILMAZ	0.544.5687531
VET.SAĞ.TEK.	MUZAFFER VATANSEVER	0.533.2447277
SİVRİHİSAR TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ERHAN ULUTÜRK	05427835021
VETERİNER HEKİM	SERVET DİNÇER	0.505.8945779
VETERİNER HEKİM	NEŞE KARABAY	0.530.1503688
VETERİNER HEKİM	YETİŞ YAYVAN	0.553.3489602

KVeteriner Hekim	MEHMET YURT	0.507.7831913
Veteriner Hekim	SERCAN ERKOCA	0.543.2616242
Veteriner Hekim	HAMDİ KARASİVRİ	0.537.5073354
Veteriner Hekim	BURCU KARASİVRİ	0.532.1315820
Veteriner Hekim	OSMAN DURU	0.541.4624990
Veteriner Hekim	OLCAY ÇETİNKOL	05322010629
Vet.Sağ.Tek.	AHMET YILDIZ	0.546.5443628
Vet.Sağ.Tek.	GÜLTEKİN BELİKIRIK	0.541.7113317
Odunpazarı Tarım ve Orman İlçe Müdürü	YALÇIN BUDAK	0.505.4887179
Veteriner Hekim	Volkan nevrüz arıkan	05309210031
Veteriner Hekim	Hakan babacan	05412916867
Veteriner Hekim	İNCİGÜL GÖKDEMİR	0.535.7649578
Veteriner Hekim	AHMET TONTU	0.535.7004011
Veteriner Hekim	ÖZAY KULACA	0.505.2624836
Veteriner Hekim	GÖKHAN SABIRLI	0.543.8162732
Veteriner Hekim	FUNDA MERAL ÖZUYAR	0.533.7356035
Veteriner Hekim	SALİH GÜRDOĞAN	0.554.5794797
Vet.Sağ.Tek.	RIVAN IŞIKYANDI	0.538.6939792
Vet.Sağ.Tek.	SERAT KÖSE	0.542.6836291
Tepebaşı Tarım ve Orman İlçe Müdürü	Zeki Sert	05326024077
Veteriner Hekim	HASAN TOYGUN	0.532.7011656
Veteriner Hekim	ALİ ÖZKAN	0.532.6170327
Veteriner Hekim	SEMA KÖKSAL	0.505.7989991

VETERİNER HEKİM	AYHAN YÖRÜKOĞLU	0.533.7710481
VETERİNER HEKİM	EMRE TUNCAY ÖZGÜNEN	0.507.8901570
VETERİNER HEKİM	MUSTAFA ONUR MUT	0.543.8323211
VETERİNER HEKİM	MEHMET VAROL	0.530.1104585
VETERİNER HEKİM	SERKAN ARSLAN	0.532.3745224
VETERİNER HEKİM	ULAŞ ÇETİNER	0.507.7081827
VETERİNER HEKİM	HASAN ATASOY	0.505.9323475
VETERİNER HEKİM	ŞULEYMAN ÖZSANCAKTAR	05398833882
VETERİNER HEKİM	NURCAN ORHAN GÜLLE	05327690323
VETERİNER HEKİM	HASAN ATASOY	0.505.9323475
VETERİNER HEKİM	SUNA YAYLA	0.532.2174179
VET.SAĞ.TEK.	HÜSNÜ ÖZGÜR	05425850019
VET.SAĞ.TEK.	FAHİT MERT	0.505.7960800
VET.SAĞ.TEK.	MEHMET KISA	0.532.7494637
VET.SAĞ.TEK.	CEMAL YURTAYDIN	0.542.7384238
VET.SAĞ.TEK.	OLÇAY DÖNMEZ	05322010629
VET.SAĞ.TEK.	ERKAN AYRANCILAR	0.532.2257169

Yardımcı Personel	Adı ve Soyadı	Cep Telefonu
ALPU TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	CEMAL SÖMEZ BAŞ	05364405815
İTLAF SORUMLUSU	ŞABAN KOCA	05386243467
ÇİFTELER TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ALİ İHSAN SÖKER	05055961931
ŞÖFÖR	AYDEMİR ESEN	5368338000
GÜNYÜZÜ TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	AYCAN BORA KILIÇ	05363428243
ŞÖFÖR	HASAN BÜYÜKYÜCE	5324861400
İTLAF SORUMLUSU	YASİN DUMANOĞLU	536 7150615
HAN TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ARİF GÖKÇE	05307779192

İTLAF SORUMLUSU	SUAT DEMİR	05427810503
İNÖNÜ TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	YASİN UYSAL	05442542293
İTLAF SORUMLUSU	MEHMET ORAKOĞLU	5364691209
MAHMUDIYE TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	İLKER ÇOLAK	05433463331
İTLAF SORUMLUSU	ALİ FİDAN	5427109246
İTLAF SORUMLUSU	ULVİ RUSÇUK	5436520927
MİHALGAZİ TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ALİ GÜREL	05386764720
İTLAF SORUMLUSU	ALİ RIZA GÜLER	5423649512
MİHALIÇCIK TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	BEKİR ÖNCEL	05396394285
ŞÖFÖR	YUNUS TIRYAKI	5372260059
İTLAF SORUMLUSU	NİHAT GÜNEY	5346481252
SARICAKAYA TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	GÖKSEL ATEŞ	05448334850
İTLAF SORUMLUSU	SALİH GÜL	05464629445
SEYİTGAZİ TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	YAVUZ KAZAN	05326952130
İTLAF SORUMLUSU	CÜNEYT KOÇ	5363544967
İTLAF SORUMLUSU	MESUT ÖZKOCA	5455839315
SİVRİHİSAR TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ERHAN ULUTÜRK	05427835021
İTLAF SORUMLUSU	MURAT ORHAN BABACAN	5433226796
İTLAF SORUMLUSU	SEFER KORKMAZ	5426368800
ODUNPAZARI TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	YALÇIN BUDAK	05054887179
ŞÖFÖR	BEKİR AKAGÜNDÜZ	05536547122
ŞÖFÖR	HASAN KOÇAK	05342836718
TEPEBAŞI TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	ZEKİ SERT	05326024077
ŞOFÖR	ERCAN ŞEKEROĞLU	5332382907
İTLAF SORUMLUSU	HÜSEYİN ADA	5427327518
BEYLİKOVA TARIM VE ORMAN İLÇE MÜDÜRÜ	SELÇUK UYGUN	05426916730
İTLAF SORUMLUSU	VELİ ÖZEN	5412666831

SULAK ALANLAR LİSTESİ**EK-10**

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne belirlenecektir.

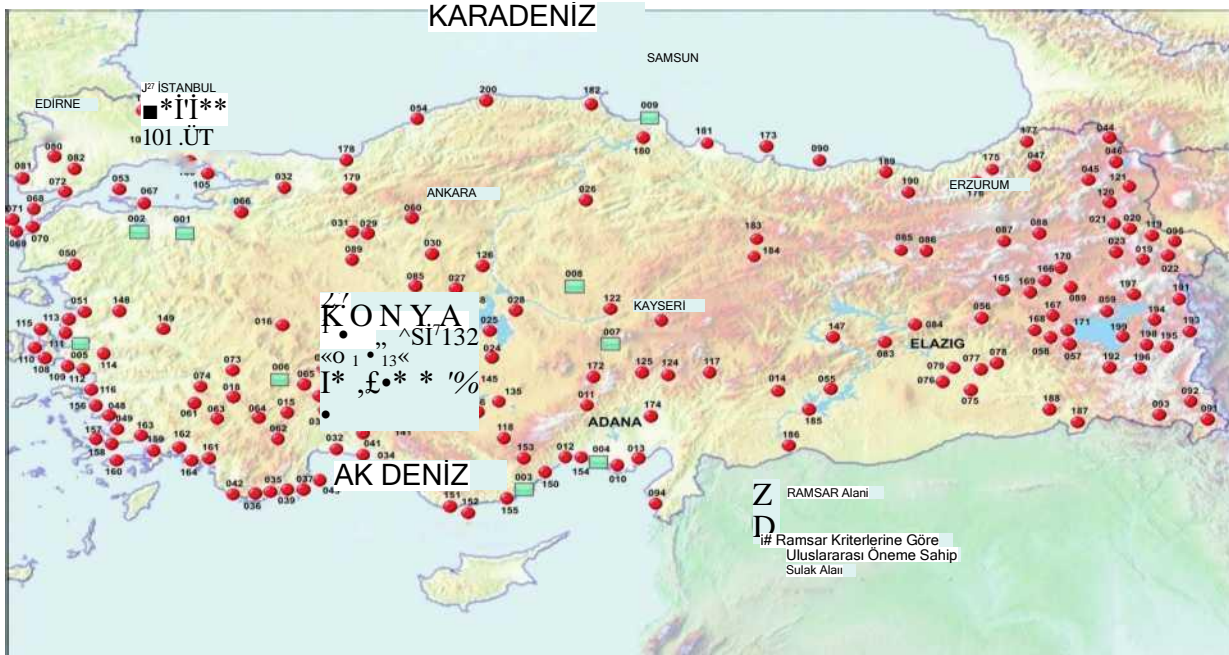
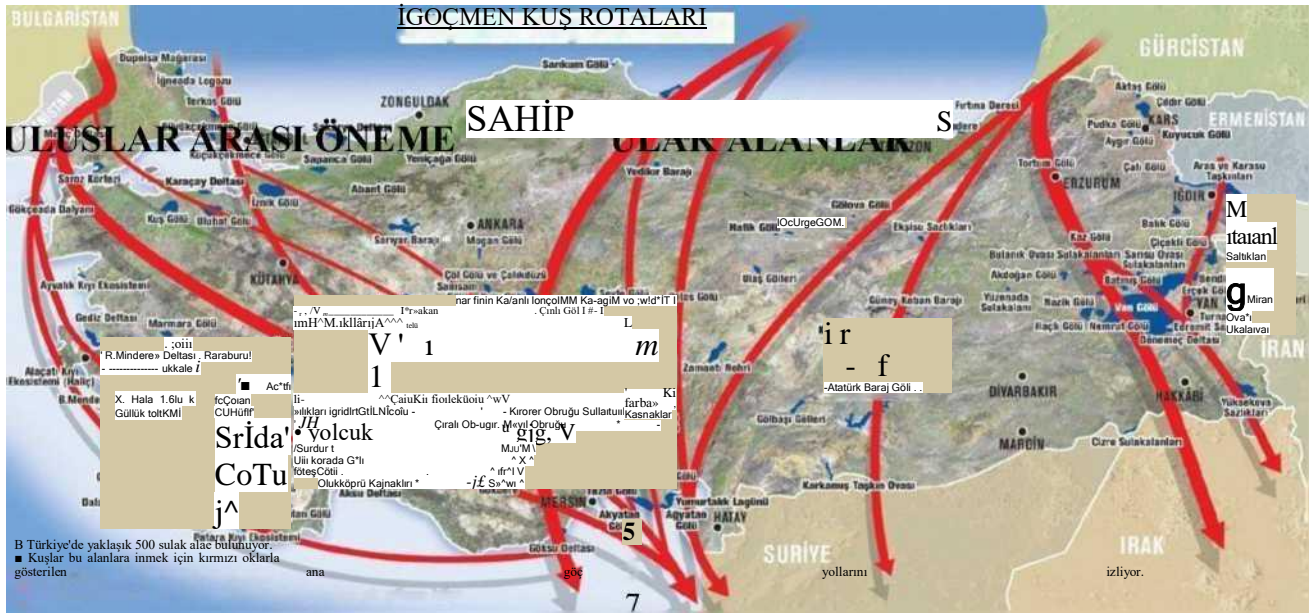
Kütahya Yolu Üzeri Sazova Mevki Ayrıntılı bilgi için irtibat: Veteriner Hekim
E.S.ÖZKÜTÜK

Telefon: (0222)310 17 17

Belgegeçer: (0222) 2302768 Dahili Telefon:

GÖÇMEN KUŞ ROTALARI

EK-13

Kütahya Yolu Üzeri Sazova Mevki
 E.S.ÖZKÜTÜK

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Veteriner Hekim

YEREL UZMAN GRUBU (YUG) ÜYELERİ LİSTESİ

ADI SOYADI	ÜNVANI	GÖREV YERİ	TELEFON NO
Cevdet YARALI	Dr. Veteriner Hekim	Etlik Veteriner Kontrol Enst. Müd. (Enstitü Müdürü)	0312-3260090
Asiye DAKMAN	Veteriner Hekim	Etlik Veteriner Kontrol Enst. Müd. (Enstitü Müdür Yard.)	0312-3260090
Özlem KARDOĞAN	Veteriner Hekim	Etlik Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü	0312-3260090
Çağrı ATABEY	Veteriner Hekim	Etlik Veteriner Kontrol Enstitüsü Müdürlüğü	0312-3260090

EK- 13

HASTALIK ŞÜPHESİ OLAN BİR HASTALIK MERKEZİNDE

EL KOYMA TUTANAĞI ÖRNEĞİ

..... tarihinde

..... adresinde oturan

Bay/Bayan tarafından ileri sürülmüş olan

..... kuşkusu durumunun mevcut olduğu.....

..... adresinde kurulu kümeste var

olan kanatlıların sahibi/sorumlusu doğumlu bay/bayan 'a Veteriner

Hekim tarafından 3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun Ceza

Hükümlerinden 47. Maddesinin hükümleri bildirilmiş ve yerel sağlık makamlarının ilgili önlemlerini bekleyerek aşağıdaki talimatları verilmiştir:

I) İşletmede mevcut kanatlıların kayıt edilmesi ve epidemiyolojik araştırmada görevli veteriner hekimlere yardımcı olunması;

2) İşletmede mevcut kanatlılara ve diğer hayvan türlerine el konulması;

3) Şüphe altındaki kanatlıların, sağlıklı olanlardan ayrılarak ayrı ayrı muhafaza altına alınması;

4) Diğer önlemleri beklerken, ölü kanatlıların saklanması;

5) Köpeklerin, kedilerin ve avlu hayvanlarının sınırlanması;

6) İşletme dışına gübre çıkartılmasının yasaklanması;

7) Kanatlıların ve diğer hayvan türlerinin işletmeye girişinin yasaklanması;

8) Kanatlıların veya diğer hayvan türlerinin etlerinin veya karkaslarının ve ayrıca yemlerin, aletlerin, nesnelere ve herhangi diğer malzemenin çıkışının önlenmesi;

9) İşletmede mevcut olan et ve karkasların korunması yükümlülüğü;

10) Kümesten kümese olmak üzere kişilerin, malzemelerin ve taşıtların hareketini durdurmak;

II) Koruma personelinin kümesteki hayvanlarla her türlü şekilde temas etmesini önlemek;

12) Kanatlıların buldukları yerlerin ve bunların yakınında bulunan alanların titiz şekilde dezenfekte edilmesi.

Bay/Bayan şüphe duyulan kanatlıların koruyucusu olarak tayin edilmiştir ve yukarıdaki hususların icra edilmesinden ve iş bu tutanağın kabulünden sorumludur.

Mal sahibi/İşletme Sorumlusu

Muhtar veya Belediye Başkanı

Hükümet Veteriner Hekimi

NOTLAR:

*Tutanak hastalıktan şüphe duyulan işletme içinde var olan hayvanların sahibine veya herhangi bir şekilde buradan sorumlu olan kişiye tebliğ edilmelidir.

EK- 14

TAAHHÜT BEYANI ÖRNEĞİ

Bay/Bayan 'ye ait işletmede tavuk vebası kuşkusu bulunduğundan doğumlu

..... adresinde ikamet eden Bay/Bayan işine istinaden bugün tarihi itibarıyla 3 gün boyunca kanatlı türlere ait olan diğer hayvanlar ile temas kurmayacağını, aynı zamanda muhtemel hastalık taşıyıcısı olan giymiş olduğu giysileri uygun araçlar ile yıkayacağını ve dezenfekte edeceğini taahhüt eder/...../

İmza

AVIANINFLUENZA
EPİDEMIYOLOJİK ARAŞTIRMA FORMU

EK- 15

Tarih / /

Dr Telefon no Şüph N.

Teyit N

Kuruluş ismi

Adres..... Belediye

..... İl Telefon İlçe/bölge/mahalle

□ □ □ □

Çiftlik kodu ya da kimlik
numarası Sahibi

..... Şirket
Şirket sahibinin adresi
Bilgileri veren

Telefon

kişi.

..... Çiftlik Veteriner

hekimi
Dr.

Var HAYIR EVET

□ □

FTLİKLE İLGİLİ BİLGİLER

TESİSİN TİPİ:

Q Endüstriyel

Q Kırsal Q Bayi Q Perakendeci

KATEGORİ/ÜRETİM HATTI:

Sofralık yumurta □

Et kanatlıları □

Tip

: Büyük ebeveyn

Ebeveyn □
Piliçler D
Et-tipi (*broyler*) II
Yumurtacı □

MEVCUT KANATLI SAYISI VE TÜRÜ

Tavuk W □ ○Damızlık N° Yumurtacı N° Kat.

Hindi Et □ N° Damızlık N°

Beç tavuğu Et N° Damızlık N°

Ördek	Et	Damızlık	N°	Güvercin	Diğer .
Damızlık	N°	Sülün	Serbest N° .	Damızlık	Et N° ..
Et N°	Damızlık N°	Ordek	Et N°	Damızlık	N°
Bıldırın	Et N°	Damızlık N°			Damızlık N° ..
Keklik	Serbest N° Damızlık N°			
Diğer ..					
yerleştirme tarihi/...../.....	... cinsiyet :	Yaş.....	
	 cinsiyet Yaş	

KAYNAK KULUÇKAHANE

Şirket Kuluçkahanesi HAYIR

EVET

Şirket.....

Adres.

N

Belediye.....il

.. Kod

□ □ □ □ □

Telefon..... Faks

□

Gaga kesme işlemleri :

Tarih...../...../.....

İşlemi yapan: ^ Aile üyeleri İstihdam edilen personel Harici personE?

Açıklamalar

Barınak sistemi

Barınaklar Hayır □

Evet □

N°

Tüneller Hayır □

Evet □

N°

Havalandırma sistemi tipi:

Doğal

Fanlı Doğal

Yapay.....

Serbest sistem Hayır □

Evet □

m²

..... Kuş geçirmez fileler Hayır □

Evet □

Yabani kuşlarla temas ihtimali:

Hayır □

Evet □

Türler

Kütahya Yolu Üzeri Sazova Mevki Ayrıntılı bilgi için irtibat: Veteriner Hekim
E.S.ÖZKUTUK

Telefon: (0222)310 17 17Belgegeçer: (0222) 2302768 Dahili Telefon: 516

Mahalde mevcut diğer kanatlılar (tutulan ya da serbest)

Hayır Evet Türler

Gölet ya da göllerin

varlığı : Hayır

Evet

Diğer su kaynakları Hayır Evet (tanımlayınız)

Domuz varlığı Hayır Evet N°

Diğer hayvanlar Hayır Evet (tanımlayınız)

..... Açıklamalar

GEREKLİ DİĞER BİLGİLER :

1. Tesisin topografisi

Enfekte mekanların bir haritası çizilir, üretim biriminin ve burada barındırılan hayvanların bilgileri ve ilgili mekanlara erişim yolları gösterilir.

Enfeksiyonun girişi/yayılışı verileri: a), b), c) vs., için gerekli bilgiler bütün hayvan/insan hareketleri için toplanmalı gerekirse tekrarlanmalıdır.

2. Kanatlıların hareketleri: gerekli bilgiler

a) Diğer tesislerden/kuluçkahanelerden/çiftliklerden kanatlı girişi Hayır Evet
(Klinik belirtilerin başlamasından 20 gün önce)

Tarih ../.../...N°..... Tür Çiftlik

Kuluçkahane

Çiftlik adı..... Kod

Adres N

Belediye.....

..... İl İlçe/bölge/mahalle

b) Sergi/Pazar/fuarlardan kanatlı girişi Hayır Evet

(Klinik belirtilerin başlamasından 20 gün önce)

Tarih ../.../...No Tür

Kaynak: Fuar Pazar Sergi

Belediye..... İl

..... İlçe

c) Diğer çiftlik/tesis/kuluçkahane/kesimhanelere kanatlı/yumurta çıkışı Hayır Evet

TAVUK VEBASI (AVIAN INFLUENZA) ESKİŞEHİR ACİL EYLEM PLANI

(Klinik belirtilerin başlamasından 20 gün öncesinden çiftlik için kısıtlama konan tarihe kadar olan süre)

Tarih/...../..... N

..... Varış Yeri: Diğer çiftlik

Kuluçkahane Kesimhane

Diğer.....

Kuruluş adı Kod

Adres N.....

Belediye..... İl İlçe/bölge/mahalle.....

d) Diğer fuar/Pazar/sergilere kanatlı/yumurta çıkışı Hayır Evet

(Klinik belirtilerin başlamasından 20 gün öncesinden çiftlik için kısıtlama konan tarihe kadar olan

süre) Tarih/.../.../... N..... Tür.....

Varış Yeri: Fuar Pazar Sergi Diğer

Adres N.....

Belediye..... İl İlçe/bölge/mahalle.....

3. İNSANLARIN HAREKETLERİ: ENFEKSİYONUN MUHTEMEL YAYILMA YOLLARI

(Klinik belirtilerin başlamasından 20 gün öncesinden çiftlik için kısıtlama konan tarihe kadar olan süre) Hayır Evet

Tarih ../.../... Soyadı ve adı

Veteriner hek. Teknisyen Aşı ekibi Gaga kesici Diğer çiftçi Bayi

Diğer (tanımlayınız)

Adres N.....

Belediye..... İl

İlçe/bölge/mahalle Telefon No

Daha önce ziyaret edilen çiftlik : Adı

Belediye..... İl

İlçe/bölge/mahalle

TAŞITLARIN HAREKETLERİ

(A) hayvan taşınması, (B) Yem taşınması, (C) Yumurta taşınması, (D) Ölü hayvanların toplanması, (E) Yakıt/Benzin, (Diğer)

Tanımlayınız (Klinik belirtilerin başlamasından 20 gün öncesinden çiftlik için kısıtlama konan tarihe kadar olan süre)

Giriş tarihi	Taşıt A/B/C/D /E/diğer	Şirket adı	Faks/ telefon no	Taşıt plaka no Traktör	Taşıt plaka no römork	Taşıyıcı (şirket)	Sürücü	Telefon no

a) DİĞER KANATLI TESİSLERİ İLE DOLAYLI TEMAS

Hayır Evet

(ilk klinik belirtilerin başlamasından 20 gün öncesi ile çiftliğe kısıtlama konulan tarihe kadarki süre içinde ekipman, taşıt, yem ve personel vs. paylaşımı)

Temas tarihi .. / .. / ..

Çiftlik ya da tesis adı

Kod

Adres

Belediye..... İl

İlçe/bölge/mahalle

Yetiştirilen tür.....sayı

 Paylaşılan taşıt Paylaşılan yem Paylaşılan ekipman Paylaşılan personel Çöp toplanması/dönüşüm çevrimi Diğer (tanımlayınız)b) AYNI SAHİBE AİT DİĞER ÇİFTLİKLER Hayır Evet Çiftlik ya da tesis adıK r t

Kod

Adres:

Belediye..... İl

..... İlçe/bölge/mahalle

Yetiştirilen tür.....sayı

Boş Dolu

c) SALGIN MAHALLINE YAKIN KANATLI ÇİFTLİKLERİ

Hayır Evet

Çiftlik ya da tesis adı..

K d

Adres İl

Belediye..... İlçe/bölge/mahalle

.....Metre cinsinden mesafe

Yetiştirilen türsayı

Boş Dolu

ANAMNESTİK

VERİLER

HAFTALIK

MORTALİTE (ÖLÜMLER)

Önemli Not: mortalite oranlarına ilişkin veriler ilk klinik belirtilerin başlamasından 6 hafta öncesine

dayanmalıdır.

HAFTA	ÖLEN HAYVAN SAYISI
-----DEN----- 'E KADAR	

Açıklamalar:

AI Klinik belirtilerin başladığı tarih / /

Çiftçinin belirtileri gözlemlediği tarih: / /

TOPLAM KANATLI SAYISI	Hasta kanatlı sayısı	Ölü kanatlı sayısı	İtlaf edilen kanatlı
Kısıtlama altındaki çiftlik (ölü veya canlı)	(Kısıtlama altındaki çiftlik)	(Kısıtlama altındaki çiftlik)	sayısı

Önemli not: bu bilgiler çiftlikte kısıtlamalar uygulanmaya başladığında AI şüphesi ile ilişkili olarak toplanan morbidite ve mortalite bilgilerini içermelidir.

KANATLILARIN

AŞILANMASI

Kanatlı aşılması yapılmaktadır: Hayır Evet

Aşılama tarihi Aşı tipi (1) Ticari adı Uygulama yolu

..... / /

..... / /

..... /

..... /

..... /

/...../.

(1) Canlı ya da edil
genleştirilmiş
Aşığı uygulayan
personel:

Harici personel

Diğer

Aileden Ücretli Açıklamalar

İLAÇ VERME UYGULAMALARI

Son 15 günde: Hayır Evet (tanımlayınız):

İLAÇI UYGULAYAN KİŞİ:

Aile ferdi Ücretli Harici personel

Diğer

HER

Açıklamalar :

TÜR İÇİN KLİNİK ARAŞTIRMA

Tür

Depresyon

Solunum belirtileri: hafif

şiddetli yumurtlamada azalma ya da

kesilme Ödem, siyanozis

veya kutanöz kanamalar ishal

Sinirsel belirtiler

Diğer

MAKROSKOPİK BULGULAR

Rinit ve sinüzit

Trakeit *kataral*

Kanamalı Hava

kesesi yangısı

Kanamalar *epikard*

Endokard

Proventrikül

ovarium follikülleri

Enteritis *kataral*

kanamalı

Pankreati

t Diğer: ..

Açıklamalar

İmza

Örnek su nuş /teslim fo rm u
AVIANINFLUENZA

- Damızlık hindi (*) N
 Damızlık broyler N
 Yumurtacı N
Diğer türler (tanımlayınız)
 (*) AI'ye karşı aşılanmış

TÜRLER VE KATEGORİ

- Et hindisi (*) N
 Damızlık yumurtacı N
 Broilerler N
N
 Hayır
 Evet ^ Aşılama sayısı

ÖRNEKLERİN TOPLANDIĞI YER VE NEDENİ

- SALGIN ŞÜPHESİN bildirim tarihi
 Teyit edilen salgın
 Salgınla epidemiyolojik bağlantısı olan çiftlik ^ Salgınla ilgili Çiftlik adı ve kodu
 Koruma bölgesindeki çiftlik ^ Salgınla ilgili Çiftlik adı ve kodu Gözetim bölgesindeki çiftlik ^ Salgınla ilgili Çiftlik adı ve kodu
- Hayvanların hareketlerine yönelik testler
 İzleme programı
 Diğer

TAVUK VEBASI (AVIAN INFLUENZA) ESKİŞEHİR ACİL EYLEM PLANI

ANAMNESTİK VERİLER

Türler ve Kategori	Klinik belirti başlangıcı	Semptomlar	% mortalite	..den/..e
.....
.....
.....
.....
.....

Türler Toplanan örnekler	Ornek sayısı	Antikor	Virüs

Saptanma. _____sı için		
ÖRNEK BİLGİLERİ		
Barınak no	Türler	Toplanan örnekler

imza

Ek bilgiler verilmesi gerektiğinde lütfen ek sayfalar kullanınız.

EK 16

ÖRNEKLERİN TOPLANMASI VE İŞLENMESİ

Örnekler: AI şüphesi durumunda aşağıda belirtilen patolojik örnekler alınmalı ve laboratuara gönderilmelidir.

- En az 5 adet ölmek üzere kanatlı (post mortem muayene için) veya,
- En az 5 adet ölmek üzere kanatlıdan toplu trakeal ve akciğer numuneleri veya,
- En az 5 adet ölmek üzere kanatlıdan toplu bağırsak numuneler ,
- Sağlıklı kanatlılardan kloakal ve trakeal svablar (30 kanatlı örneğinden az olmamalıdır) (ayrıca su kuşlarından ve uçamayan kuşlardan da),
- Sürü büyüklüğü 20'den daha az ise bütün kanatlılardan kan örnekleri alınır. Daha büyük sürülerden ise 20 kan örneği alınır (Böylece sürü büyüklüğüne bağlı olmaksızın sürünün %25 ya da daha fazlasının pozitif olması durumunda %99 olasılıkla en az bir pozitif serumun yakalanması mümkün olur). Kan pıhtılaşmaya bırakılmalı ve test için serumu alınmalıdır.

Farklı organlardan numuneler bir arada aynı havuza alınmamalıdır. Enfeksiyon etkeninin yayılmasını önlemek için uygun şekilde paketlenmeli, ambalajlanmalı (sızdırmaz kaplar, en az iki plastik çanta ile sarılmış olarak), ve laboratuara soğutulmuş şartlarda ulaştırılmalıdır. Kesilmiş hayvanlar izole edilmiş otoklav edilebilen plastik çantalarda taşınmalı ve benzer ikinci bir çantaya konmalıdır. Bütün numuneler laboratuara içinde buz kutuları bulunan bir polistren kutu içerisinde ulaştırılmalıdır. Polistren kutunun enfekte mekanlardan çıkışı öncesi uygun şekilde dezenfekte edilmiş olması gerekmektedir. Numunelerle birlikte uygun numune formları da mevcut olmalıdır. Numunelerin ulaştırılmasından sorumlu sürücü hiç bir yerde durmadan doğruca laboratuara gitmelidir.

MARAZİ MADDE GÖNDERME PROTOKOLÜ

EK-17

KURUM ADI :

A-GÖNDERENİN

Adı-Soyadı :
 Adresi :
 Tel-Fax :
 e-mail :

B-HAYVANSAHİBİNİN :

Adı-Soyadı :
 Adresi :
 Tel. No :

C-HAYVANAI T B İ L G İ L E R :

- 1- Kulak No :
- 2- Türü :
- 3- İrki-Cinsiyeti :
- 4- Yaşı :
- 5- Verilen Besin Maddeleri : Slaj(.),Konsantre Yem(.),Kaba Yem(.....)
- 6- Bakım ve Beslenme : Ahırda (...), Merada (.....)

D-NUMUNEYEAİ T B İ L G İ L E R :

- 1- Gönderilen Numunenin Türü :
- 2- Numune Adedi :
- 3- Numunenin Alındığı Tarih :
- 4- Atık ise kaç günlük olduğu :
- 4- Uygulanan Aşılar :
- 5- Uygulanan Aşı Seri No'ları:
- 6- Aşı Uygulama Tarihleri :

7- Numu^nüagönderilmeşeki :FomnHe()Dandıınlmuş(VSoğukşutlınkıt)

iaşyatesiyaiighde(),Nomıdşaitluda()köiğjr() E-HASTALTK DURUMU :

- 1- Sürüdeki hayvan sayısı (), hastalanan (...), ölen (...), iyileşen (), sirayete maruz (....)
- 2- Hayvanın daha önce geçirdiği hastalık veya hastalıklar :
- 3- Daha önce yapılan tedavi ve tarihi

4- HASTALTKHAKKINDABİLGİ

:(KI^iivBılıtüLı;l^z^^»*ııV'üit>ict^^l[huihi^^v.ııı^^^y'ı^c^it^l]f^hıı^ıkııı)

4- ŞÜPHE EDİLEN HASTALIK : (.....)

F- İS TEN İLEN LA BOR ATUVAR MUAYE NE LER İ :

1-Eykeriyoojk.() 2-Satıbjk. () 3-Parazioiojik () UTdsktojk () 5-
 Paobjk. () 6-Vıdbjk. ()

İMZA

MEVCUT STOK EKİPMAN VE MALZEME MİKTARI LİSTESİ

EK- 18

MALZEME	STOK MEVCUDU
Tek Kullanımlık Tulum(Adet)	800
Galoş Çizme (Adet)	180
Koruyucu Gözlük (Adet)	180
Koruyucu Maske (Adet)	150
Cerrahi Eldiven (100lük Kutu)	80
Bone (Adet)	
Plastik Astarlı İş Eldiveni(Çift)	10
Lastik Çizme (Çift)	40
Tıbbi Atık Poşeti (Adet)	160
Dezenfektan (Litre)	2200
Klinik Çantası (koruyuculu)(Adet)	12
Plastik Enjektör (20 cc)(Adet)	
Plastik Enjektör (2 cc)(Adet)	
Mika Enjektör (5 cc) (Adet)	
Mika Enjektör (10 cc) (Adet)	
Pamuk (100 gr) (Kg)	

İLÇELER BAZINDA KÖY KANATLI HAYVAN MEVCUTLARI

İLÇE ADI	Kanatlı Türleri					
	Tavuk	Hindi	Ordek	Kaz	Güvercin	Diğer Kümes Hayvanları
ODUNPAZARI	55	4750	365	685	622	82
TEPEBAŞI	57	17130	2176	3565	917	4091
ALPU	30	3342	437	2115	430	0
BEYLİKOVA	25	7560	1200	300	660	278
ÇİFTELER	22	1550	550	290	320	700
GÜNYÜZÜ	21	3700	275	120	47	250
HAN	14	163	2085	185	130	50
İNÖNÜ	16	1250	110	180	20	0
MAHMUDIYE	19	1160	760	470	75	0
MİHALGAZİ	5	350	40	10	8	80
MİHALIÇCIK	51	11910	1030	1080	400	440
SARICAKAYA	10	542	21	35	26	0
SEYİTGAZİ	51	7418	1652	1314	517	0
SİVRİHİSAR	66	21010	2105	670	710	110
TOPLAM	470	123.250	12.191	11.411	3.643	4.699

**İLÇELER BAZINDA KANATLI HAYVAN MEVCUTLARI
(TİCARİ İŞLETMELERDE)**

İLÇE ADI	TAVUK			HİNDİ	BILDIRCIN	KAZ	ÖRDEK	DİĞER
	YUMURTACI	BROİLER	DAMIZLIK					
01-ALPU	4399	105.000	0					
02-BEYLİKOVA	7.675	210.000	0					
03-ÇİFTELER	8.493	0	0					
04-GÜNYÜZÜ	125.766	135.000	0					
05-HAN	68.433	0	0					
06-İNÖNÜ	5383	0	109.305					
07-MAHMUDİYE	1097	0	329.000					
08-MİHALGAZİ	683	72.000	0					
09-MİHALIÇÇIK	2863	40.000	0					
10-ODUNPAZARI	13.106	248.000	85200					
11-SARICAKAYA	1163	122.000	0					
12-SEYİTGAZİ	664.757	0	0					
13-SİVRİHİSAR	327.324	467.000	608.000					
14-TEPEBAŞI	14856	1.302.651	42.000					
	4399	105.000	0					
	7.675	210.000	0					
	8.493	0	0					
	125.766	135.000	0					
	68.433	0	0					
TOPLAM	1.245.998	2.701.651	1.173.505					